

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü**

**ORTAÖĞRETİM
YÖNETİM BİLİMİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI**

2009-ANKARA

İÇİNDEKİLER	Sayfa
1. TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI	1
2. GİRİŞ	2
2.1. Yönetim Bilimi Dersi Programının Temel Yaklaşımı	3
2.2.Yönetim Bilimi Ders Programının Yapısı	5
2.3.Yönetim Bilimi Dersi Öğretim Programı İle Kazandırılmak İstenen Beceriler	8
2.4.Öğretim Yöntem ve Teknikleri	13
2.5. Yönetim Bilimi Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları	13
2.6. Yönetim Bilimi Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	15
2.7. Etkinlik Örnekleri	17
2.8. Yönetim Bilimi Dersi Öğretim Programında Kullanılan Semboller	23
2.9. Yönetim Bilimi Dersi Öğretim Programının Ünite, Konu ve Sürelerine Göre Dağılım Tablosu	24
2.10.Yönetim Bilimi Dersi Öğretim Programına Göre Yazılacak Ders Kitaplarının Forma Sayıları	25
3. YÖNETİM BİLİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ KAZANIMLARI	26
4. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	55

YÖNETİM BİLİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1- TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları

1. Genel Amaçlar

Madde 2.

Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini;

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik; laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,
2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,
3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak, öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı seçkin bir ortağı yapmaktır.

2- GİRİŞ

Evrensel bir kavram olan yönetim önceden ne yapacağının kestirilmesi oldukça zor olan insanla uğraşır. Yönetim, insanın toplumsal yaşamı gereği diğer kişilerle ilişkilerini, onların çeşitli etmenler altındaki davranışlarını inceler. Bu anlamda her insan bir yönetici sayılır; ustalığını, zamanını ve faaliyetlerini planlayıp örgütler, onları yönlendirir ve kontrol eder. Böylece her insan öncelikle kendini yönetir. Anne babalar işlerini, ev faaliyetlerini ve çocuklarını yönetirler. Öğrenciler okulda çeşitli konu ve derslerde başarılı olmak için zamanı yönetirler. Başhekim hastaneyi, müsteşar bakanlığını, genel müdür şirketini, dekan fakültesini yönetir. Bu çeşitli uğraşlar farklı alanlara aitmiş gibi görünmekle birlikte hepsinin ortak yönü, farklı amaçlara yönelik örgütsel çabaların yönetilmesidir.

Yönetim bilimi bir akademik disiplin olarak 20. yüzyılın başında ABD’de şekillenmeye başlamıştır. Kamu yönetimi disiplinin başlangıcı olarak Woodrow Wilson’ın “İdarenin İncelenmesi” başlıklı yazısının 1887 yılında yayınlanması kabul edilir. Wilson bu yazısında yönetimin bir iş alanı olduğunu ve sağlam ilkelere dayandırılması gerektiğini ve bunun da yönetim biliminin işi olduğunu vurgulamaktadır. ABD’deki bu başlangıçtan sonra “bilimsel yönetim” olarak kabul edilen kronolojide ilk eksiksiz yönetim kuramı olarak nitelendirilen Henry Fayol’un “Genel ve Endüstriyel Yönetim” adlı kitabının 1916 yılında yayınlanmasıyla yönetim işlevleri ve ilkelerini konu alan, normatiflik ve evrensellik özelliklerinin belirginleştiğini ve klasik yönetim kuramının ana hatlarının ortaya çıktığı görülür. Kamu ve özel örgütleri bilimsel yönetim anlayışı ile yönetilen kapalı sistemler olarak tasarımıyan klasik kuram 1930 yıllarında İnsan İlişkileri Akımı ya da Davranışçı Akım verimlilik ve etkililik açısından yetersiz görülmüştür. Bu başlangıçtan sonra ABD’de klasik yönetim kuramının ana öğeleri ortaya çıkmıştır. 1960’lardan itibaren karşılaştırmalı yönetim incelemeleri hem kamu yönetimi hem de işletme yönetimi alanında görülmeye başlamıştır. 1960’tan sonra hem örgüt kuramını hem de yönetim bilimini günümüze kadar etkileyen durumsallık düşüncesini gündeme getirmiştir.

Türkiye’de yönetim bilimi yakın yıllara kadar ağırlıklı olarak kamu yönetimi alanında gelişme göstermiştir. Yakın zamanda da işletme yönetimi ve örgüt bilgisine gerek duyulmuştur. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesinde, kamu yönetimi öğretiminin geliştirilmesi, yönetim sorunları üzerinde araştırmalar yapılarak bu tür araştırmaların desteklenmesi, bu sorunlara ilişkin çözüm alışverişlerinin sağlanması amacıyla, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün 1953’te açılmasıyla yönetim bilimi çalışmaları somutlaştırılmıştır. Bununla birlikte yakın yıllarda pek çok üniversitenin İktisadi

ve İdari Bilimler Fakülteleri ile Kamu Yönetimi Bölümlerinde yönetim bilimine ilişkin dersler okutulmaya başlanmıştır.

Yönetim bilimi eğitiminin temel amacı yönetimi daha etkili ve verimli kılmak, yönetimin yapısal ve işleyişsel sorunlarına çözüm bulmaktır. Yönetimde sorumluluk, etkililik, verimlilik, eşgüdüm ve yönetimin davranışsal boyutunun bilimsel bir nitelik taşıdığı, bunların özgün model ve kuram geliştirme ile olabileceği bir gerçektir. Bununla birlikte yönetimin yasal ve yapısal yönlerinin olduğu, yönetim ve organizasyon, yönetim ve çevre ile personel yönetiminin belli bir sistematığının olması gerektiğinin bilinmesi yönetim biliminin ortaöğretim düzeyinde ele alınmasını zorunlu kılmıştır.

Bu dersin öğretim programı ile yönetim bilimi alanıyla ilgili becerilerin geliştirilmesi, karar verme, planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında yaparak ve yaşayarak öğrenen, yaratıcı düşünebilen, sorun çözen, bilimsel araştırma yapabilen ve yönetim bilimine sempatiyle yaklaşan bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır. Bu amaçların gerçekleştirilmesinde öğrencinin derse aktif katılımını sağlamak, yönetim biliminin esasları doğrultusunda ortaöğretim öğrencilerine yol gösterip kaynaklık etmek asıl hedeftir.

2.1. YÖNETİM BİLİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI

Bilgi, iletişim olanaklarının küçülttüğü dünyamızda en önemli ve değerli etken durumuna gelmiştir. Bilgiyi üreten, kullanan ve yöneten toplumlar çağımızda her anlamda ileri ve üstün durumdadır. Üretilen veya günlük hayatta kullanılan bilginin, bilgi kaynaklarının ve insan gücünün yönetimi ayrı bir önem taşımaktadır. Bu amaçların gerçekleştirilmesi etkin ve etkili bir yönetim anlayışının geliştirilmesi ile mümkündür.

Bilginin kazanılmasında, kullanılmasında ve donanımlı insan gücünün yetiştirilmesinde en önemli görev eğitim sistemimize düşmektedir. 1996 yılında yapılan 15. Millî Eğitim Şurası'nda 2000'li yılların gerçekleri, değişimleri ve geleceğin ihtiyaçları iyi araştırılarak ileri dünyanın eğitimdeki düzeyine ulaşılması ve Avrupa Birliği ülkeleri ortalamasıyla eğitimde aynı düzeye erişilebilmesi için mevcut öğretim programlarının geliştirilmesine karar verilmiştir. Ortaöğretim programlarının, öğrencilerin bilgiyi arama ve bulma yöntemlerini, sorun çözme ve karar verme becerilerini ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmelerine olanak sağlayacak biçimde, yeniden düzenlenmesine gereksinim olduğu Millî Eğitim sisteminin çeşitli birimlerince vurgulanmaktadır. Tüm bu gereksinimler doğrultusunda ve dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak öğretim programlarımızda yeni yaklaşımların kullanılması zorunlu hâle gelmiştir. Bu nedenle öğretim programının bilginin taşıdığı değeri ve öğrencinin var olan deneyimlerini dikkate alarak yaşama etkin katılımı, doğru karar

vermeyi, sorun çözmeyi destekleyici bir yaklaşım doğrultusunda bilgiyi yapılandırmayı önemseyen bir gelişim göstermesi önem kazanmaktadır.

Programlarda belirlenen yaklaşımların dayandığı felsefeler eğitim öğretimin temel taşı oluşturmaktadır. Demirel'in (2002a) belirttiği gibi, eğitimde felsefe, okulların ne için olduğuna, bilginin nasıl öğretileceğine, hangi yöntem ve materyallerin kullanılacağına yanıt bulmaya yardım eder. Eğitimin felsefesi, eğitimin hedeflerine, içerik ve organizasyonuna, öğrenme öğretme sürecine ve genel olarak okul ve sınıflarda hangi etkinliklerin yer alacağına ilişkin bakış açısı sağlamasından dolayı, programların ayrılmaz bir parçasıdır.

Yukarıda kısaca belirtilen eğitim felsefesini temel alan yaklaşımlardan bir tanesi öğrenenlerin etkin katılımıyla bilgiyi zihinsel olarak yapılandıran yapılandırmacı yaklaşımdır. Bu yaklaşım öğretmenin değil öğrenenin merkezinde gelişmektedir. Geleneksel ezberci öğrenmenin aksine öğrenenin var olan bilgiyi yeni durumlarla karşılaştırdığında transfer edebilmesi, yorumlayabilmesi ve yeni bilgiler oluşturabilmesini gerektiren bilişsel temelli bir süreçtir .

Yapılandırmacı öğrenmenin temel amaçları aşağıda sıralanmıştır ;

- Öğrenenlerin öğrenmelere etkin olarak katılmasını,
- Öğrenenlerin bilgiyi araştırıp keşfederek tekrar yaratarak yorumlayarak ve çevreyle etkileşim kurarak yapılandırmasını,
- Öğrenmeyi eleştirel düşünme ve problem çözmeye dayandırmayı,
- Etkin öğrenme ortamında öğrenenlerin içeriği ve süreci aynı anda değerlendirmelerini sağlamaktır.

Öğrenenin rolü;

- Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenenler seçici, yapıcı ve etkindirler . - Kendi kararlarını kendileri alırlar.
- Mücadeleci, meraklı, girişimci ve sabırlıdırlar.
- Bilgiyi elde etme konusunda güdülenmiş, inceleyen, analiz eden, problem çözen, eleştirel soru soran, karşılaştırma yapan, bulduklarını tartışan, yorumlayan, yorumladıklarını nedenleriyle savunan kişilerdir.

Öğretmenin rolü;

- Öğretmen otorite değil sınıf içinde gözlemcidir.
- Öğrenenlerin bireysel farklılıklarına uygun seçenekler sunar, yönergeler verir.
- Uygun öğrenme ortamlarını ve gerekli öğrenme materyallerini sağlar.
- Öğrencinin öğrenmeye etkin katılımını sağlar.

- Sınıf içinde sınıflama, çözümlleme, tahminde bulunma, yorumlama gibi bilişsel terminoloji kullanır.

Öğrenme - öğretme sürecinde öğrenme materyallerinin kullanımı;

- Yapılandırmacı yaklaşımda etkin öğrenme, amaçlı öğrenme, özgün öğrenme ve işbirlikli öğrenme amacıyla öğrencilere teknolojiyi kullanma becerisi kazandırılır.
- Öğrenenler düşüncelerini dile getirmede, probleme ilişkin bilginin toplanabileceği (görüşme, alan gezileri, yerinde inceleme vb.) ve gösterebileceği (fotoğraf, sergi, film, drama, oyun, senaryo yazma vb.) çeşitli kaynak ve yöntemlerden yararlanırlar.
- Yapılandırmacı eğitimde, sınıfta etkili iletişim kurmak için çoklu iletişim araçları (bilgisayar, akıllı tahta, internet erişimi, tepegöz vb.) kullanılır.

Yapılandırmacı eğitimde değerlendirme:

- Sonucun değerlendirmesi değil, sürecin değerlendirmesi yapılır.
- Değerlendirmenin amacı, öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini ortaya koymaktır.
- Değerlendirme, öğrenmede bir son değil, bir sonraki öğrenmeye yol göstericidir.
- Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen ve öğrenci birlikte değerlendirilir.

Yukarıda belirtilen yapılandırmacı yaklaşımın özellikleri doğrultusunda Yönetim Bilimi dersi öğretim programı hazırlanırken öğretim programının öğrenciye hazır bilgi vermekten çok, onun yönetim bilimi alanında yaratıcılık, problem çözme, araştırma ve inceleme, diğer alanlarla ilişkilendirme, yorum yapma ve düşünme becerilerini geliştirmesi esas alınmıştır.

2.2. YÖNETİM BİLİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Sosyal bilimler; sosyal yaşayış, insan ilişkileri, sosyal kurumlar, insan davranışlarını etkileyen değişmelerin neden ve sonuçlarının saptanması, araştırılması, anlaşılması ve yorumlanması gibi konular üzerinde durmaktadır. Bu açıdan sosyal bilimleri oluşturan disiplinler zamanla çeşitlenmiştir .

Son yıllarda tarih, coğrafya, sosyoloji, psikoloji, felsefe, antropoloji, iktisat, eğitim bilimleri, siyaset bilimi, yönetim bilimi, hukuk, ekonomi, şehir ve bölge planlama, demografi, arkeoloji, dil bilimi, iletişim ve etnoloji gibi disiplinler sosyal bilimleri oluşturan disiplinler olarak kabul edilmektedir.

Gelişen dünyada eğitim, yalnızca bilgi aktarma anlayışının hâkim olduğu yapıdan uzaklaşmaktadır. Çağdaş toplumlarda birey, içinde bulunduğu çağın koşullarına uyum sağlayacak bilgi ve donanıma sahip olmanın yanında, yaşadığı sorunlara çözüm bulma

zorunluluğu ile karşı karşıyadır. Kişilerin ihtiyaçlarıyla toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamak için insanlara gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırmada sosyal bilimlerin öğretiminin büyük bir önemi vardır.

Sosyal bilimleri oluşturan disiplinlerin çeşitlenmesi ve bu disiplinlerin öğretiminin öneminin artması sonucu Millî Eğitim Bakanlığınca çeşitli illerde sosyal bilimler liseleri açılmıştır. Bu liselerin temel amaçları arasında edebiyat ve sosyal bilimler alanlarında ihtiyaç duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesinde kaynaklık etmek vardır. Kalkınma planlarımızda da belirtildiği gibi Türkiye’de yöneticiliğin taşıdığı önem ve nitelikli personel ihtiyacı; sosyal, ekonomik, toplumsal ve teknoloji gibi alanlarda yaşanan hızlı değişimler, yönetim alanında yaşanan karmaşık problemler, değişen dünyada yönetim süreçlerinin kazandığı önem, yönetim biliminin öneminin daha da artmasında etkili olmuştur. Bu bağlamda karar verme, planlama, örgütlenme, yönetme, koordinasyon, iletişim, denetleme gibi yönetim bilimi ile ilgili konularının araştırılması, anlaşılması ve yorumlanması özellikle önem kazanmıştır.

Yönetim bilimi dersi tarih, sosyoloji, uluslararası ilişkiler, demokrasi ve insan hakları eğitimi gibi derslerdeki konularla da ilişkilidir. Öğrencilerin geçmiş bugün ve gelecekteki sosyal, siyasal, ekonomik, yönetsel ve toplumsal olayları değerlendirirken yönetim bilimine ait olan kavramları, yöneticilerin sahip oldukları bilgi ve becerileri kullanabilmelerinin hedeflendiği, yönetim bilimi konusuna çok boyutlu bakış açısı getiren bir derstir.

Yönetim bilimi dersi, seçmeli bir derstir. Bu ders programı dersin verileceği öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Yönetim kavramının içeriği, yönetim ile ilgili süreçler, yönetimde çağdaş gelişmeler ve Türkiye’nin yönetim biçimi hakkında öğrencinin genel bir bakış açısı kazanması dersin temel içeriğini oluşturmaktadır. Öğretim programı hazırlanırken amaçlar liste hâlinde; kazanımlar ve etkinlikler ise tablo hâlinde verilmiştir. Her üniteye neyin, niçin ve nasıl öğretileceği; her bölümde öğrencilerin neler kazanacağı belirlenmiştir.

Yönetim bilimi, yönetimin amacına ulaşması için nasıl bir örgütsel yapıya ve işleyişe sahip olması gerektiğini inceleyen, yönetsel olgu ve olayları bireysel, örgütsel, ulusal ve uluslararası düzeyde ele alan bir disiplindir. Bir bilim olarak yönetsel olgu ve olayları incelemekle yetinmez; toplumun akılcı ve bilimsel biçimde yönetilmesinin ilke ve kurallarını araştırır, bulur ve yönetsel eyleme yol gösterebilecek duruma getirir. Yönetim bilimi özel ve kamusal ayrımı gözetmeyen ilkeler ışığında ve evrensel bir çerçevede yönetimin genel sorunlarını inceleyip çözme amacındadır. Bu nedenle yönetim bilimi, yönetsel olayları

“disiplinler arası” bir bakış açısıyla inceler ve bulgularını “evrensel” bir çerçeve içinde sunar. Programda konular belirlenirken yönetim biliminin bu temel özelliklerinin kazandırılmasına dikkat edilmiştir.

Demirel’in (2002b) belirttiği gibi, eğitimde hedefler, öğretimi yönlendirmesi, öğretme-öğrenme işleminin yapılmasını ortaya koyması ve ölçmelere kılavuzluk etmesi açısından gereklidir. Programda kazanımlar belirlenirken öğrencilerin gözlenebilir, ölçülebilir ve istenilir davranışlar geliştirmeleri hedeflenmiştir. Kazanımların yazımında Bloom Taksonomisi adı verilen sınıflama kullanılmıştır. Bu sınıflamada belli bir alana giren hedefler kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır.

Bilişsel alan çoğunlukla zihinsel öğrenmelerin gerçekleştiği ve zihinsel yeteneklerin geliştirildiği alandır. Duyuşsal alan, sevgi, korku, nefret, ilgi, tutum, güdülenmişlik gibi duyguları kapsar. Bu alanda bireyin kişisel özellikleri göz önünde bulundurulur. Psikomotor alan, zihin ve kas koordinasyonunu gerektiren becerileri kapsar.

Programda kapsam, konu ve içerik oluşturulurken özellikle öğrenciler için hedeflenen kazanımlar dikkate alınmıştır. Programın hazırlanması, kapsamı ve içeriğin sıralanmasında öğrenci davranış özellikleri, konular arası bağlantılar, ilgi ve tutumları, yaşadığı toplumsal sosyal ve kültürel değerler açısından hazır bulunuşluluk düzeyleri dikkate alınmıştır. Programın içeriği, öğrencilerin okul içinde ve okul dışında yaşadığı toplumla iletişim kurabileceği, problem çözme becerisi geliştirebileceği, bir bütün olarak dünyayı farklı şekillerde algılamasına ve yorumlamasına fırsat verebilecek öğrenme etkinlikler ile oluşturulmuştur.

Etkinlikler yazılırken öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmuştur. Bu etkinliklerde özellikle öğrencilerin ilgi yetenek ve tutumları göz önüne alınarak öğrenme öğretme yöntem ve tekniklerinde çeşitliliğe önem verilmiştir. Öğrenmenin anlamlı olması önemsenmiştir. Öğrenmenin anlamlı ve kalıcı olmasında önemli bir rolü olan aktif öğrenme yaklaşımı etkinliklerin hazırlanmasında temel alınmıştır.

Etkinliklerde yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten karmaşığa ilkeleri benimsenmiştir. Bu ilkelerle işlenecek konular öğrencinin yaşadığı toplumsal çevreye indirgenerek onun güdülenmesine, derse aktif katılmasına ve öğrenmede sorumluluk almasına yardımcı olacaktır. Böylece öğrenciler öğrenme öğretme sürecinde deneyimlerini kullanabilecek ve çevreyle iletişim kurma olanağı sağlayacaktır. Etkinliklerin değerlendirilmesinde temel amaç öğrencileri sadece başarı durumlarına göre sıralamak değil,

öğrenme durumlarıyla ilgili geri dönüt vererek öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerinin farkına varmalarını sağlamaktır (Tan, 2007).

Son olarak programın açıklamalar bölümünde programı uygulayacak olan öğretmen ve bu programa dayalı ders kitaplarını yazacak olan yazarlara kazanımlar ve ders konularıyla ilgili öneriler ve uyarılar verilmiştir. Buna ek olarak yönetim bilimi dersinin temel amaçlarına dayalı olarak belirlenen kazanımların süreç içerisinde değerlendirilmesi için değerlendirme yöntemleri önerilmiştir.

2.3. ÖĞRETİM PROGRAMINDA GELİŞTİRİLMESİ PLANLANAN BECERİLER

Bu programla, tarih, sosyoloji, insan ilişkileri, uluslararası ilişkiler, demokrasi ve insan hakları eğitimi vb. derslerin programlarında olduğu gibi öğrencilerin ortak becerileri kazanmaları istenmektedir.

Bilişsel Beceriler

Türkçeyi doğru ve etkili kullanma becerisi; Okuduğunu, dinlediğini, gördüğünü doğru, tam ve hızlı olarak anlayabilme; duygu, düşünce, hayal ve isteklerini açık ve anlaşılır bir şekilde eksiksiz ifade edebilme, Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurma, zengin bir söz varlığına sahip olma ve estetik bir bakış açısı kazanma gibi alt becerileri içerir.

Eleştirel düşünme becerisi; Sorgulayıcı bir yaklaşımla konulara bakma, yorum yapma ve karar verme becerisidir. Sebep-sonuç ilişkilerini bulma, ayrıntılarda benzerlik ve farklılıkları yakalama, çeşitli ölçütleri kullanarak sıralama yapma, verilen bilgilerin kabul edilebilirliğini, geçerliliğini belirleme, analiz etme, değerlendirme, anlamlandırma, çıkarımda bulunma gibi alt becerileri içerir.

Yaratıcı düşünme becerisi; Öğrencilerin bir temel fikri ve ürünü değiştirme, birleştirme yeniden farklı ortamlarda kullanma ya da tamamen kendi düşüncelerinden yola çıkarak yeni, farklı bilgiler üretme ve olaylara farklı bakabilmeyi kapsar. Ayrıntılı fikirler geliştirme ve zenginleştirme, sorunlara benzersiz ve kendine özel çözümler bulma, fikirler ve çözümler ortaya çıkarma; bir fikre, ürüne çok farklı açılardan bakma, bütünsel bakma alt becerileri içerir.

Problem çözme becerisi; Öğrencinin yaşamında karşısına çıkacak sorunları çözmek için gerekli olan beceriyi kapsar. Sorunu anlama, gerekirse alt basamakları ya da sorunun köklerini bulma, sorunu uygun şekilde çözmek için planlama yapma, işlemler sırasında çalışmaları gözlemleme, gerektiğinde stratejileri ve planları değiştirme, yöntemleri sına-

özüm aşamasında elde edilen veri ve bilgileri değerdendirme, çözümde ulaşılınca çözümün anlamlılığını ve işe yararlılığını değerdendirme ve yeni sorunları fark etmeyi içerir.

Araştırma ve sorgulama becerisi; Doğru ve anlamlı sorular sorarak problemi fark etme ve kavrama, problemi çözmek amacıyla neyi nasıl yapması gerektiğı ile ilgili araştırma planlaması yapma, sonuçları tahmin etme, çıkabilecek sorunları göz önüne alma, sonucu test etme ve fikirleri geliştirmeyi kapsar. Anlamlı tahminde bulunma, uygun araştırma ortamına karar verme, araştırmada ne tip ve ne kadar veri toplaması gerektiğine karar verme, bilimsel yaklaşımı kullanarak araştırmayı planlama, nasıl gözlem ve karşılaştırma yapacağını belirleme, sonuçları sunma yollarını belirleme, sonuçların tekrar incelenmesi gerekip gerekmediğine karar verme, elde edilen sonuçlarla asıl fikrin bağlantısını kurma, sonuçları uygun bir dille ifade etme, verileri ortaya koyma, sonucu destekleyici verilerin yeterliliğine karar verme, bulunanların ilk beklentileri karşılayıp karşılamadığına karar verme gibi alt becerileri içerir.

Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi; Bilginin araştırılması, bulunması, işlenmesi, sunulması ve değerdendirilmesinde teknolojiyi kullanabilmeyi kapsar. Bilgi teknolojilerini yerinde kullanma konusunda doğru karar verme, bilgi teknolojilerini kullanırken planlama yapma, bu teknolojilerin kullanılması için gerekli becerilere sahip olma, bu kaynaklardan bilgiye ulaşma, taranan bilgilerin işe yararlılığını sezme ve ayırma, ayrılan bilgileri analiz etme, işe yarayanları seçme, seçilen bilgileri değerdendirme, sonuca varma, sonucu uygun formda sunma ve yeni alanlarda kullanma alt becerilerini içerir.

Girişimcilik; Sosyal ilişkilerde, iletişimde, iş dünyasında ve benzeri alanlarda gerekli ve etkili davranışları uygun bir şekilde ve uygun zamanda ortaya koymak veya talep görebilecek bir ürünü veya hizmeti daha iyi üretebilmek ya da pazarlayabilmek amacıyla yeni bir sistem kurmak için gerekli olan becerilerdir. Girişimcilik; empati kurma, insan ilişkilerinde uyumlu davranışları gösterebilme, plan yapma, planlarını uygulayabilme, risk alma; herhangi bir alanda ihtiyaç duyulabilecek bir ürünün gerekliliğini sezme, ürünü planlama, üretme, pazar araştırması yapma, pazarlayabilme gibi alt becerileri içerir.

İletişim becerisi; Konuşma, dinleme, okuma, yazma gibi sözel ve vücut dili, işaret dili gibi sözel olmayan iletişim becerilerini etkili ve bulunduğu ortama uygun olarak kullanmayı kapsar. Bulunduğı ortama uygun olarak kullanması gereken konuşma üslûbunu belirleme, uygun şekilde hitap etme, vücut dilini gerektiğı yerde gerektiğı ölçüde kullanma, aktif olarak dinleme, söz hakkı verme, grup içerisinde etkin bir şekilde arkadaşlarıyla etkileşim içerisinde olma, okurken etkin ve hızlı bir şekilde okuma, okuduğunu anlama ve eleştirme, yazarken ve

konuşurken hedef kitleye uygun üslup kullanma, kendi ve başkalarının yazdıklarını eleştirme gibi alt becerileri içerir.

Gözlem yapma becerisi; Çeşitli şekillerde olay ve olguların incelenme becerisidir. Öğrencilerde zaten var olan merak duygusu gözlem becerisinin gelişmesine yardımcı olur. Dikkatlerini belli bir olay veya olguya yoğunlaştırarak olay ve olguların farkına varır ve çevrelerindeki olayları algılayarak daha etkin öğrenirler. Olayların içinde olarak ve yaşayarak öğrenirler. Gözlem becerisi aynı zamanda gelişmiş bir öğrenci araştırma, katılım, karar verme, rol oynama, drama ve problem çözme gibi becerilerini de kolayca geliştirebilir.

Öğrencilerin gözlem sonucu elde ettikleri bilgileri bir şekilde düzenleyip genellemelere ulaşmaları, bu genel yargıları sorun çözme veya geleceğe yönelik planlamalar yapmada kullanmaları çok önemlidir. Gözlem becerisi; çevresindeki olay ve olguları dikkatle inceleme, doğru ve tarafsız tanımlama, olay ve olgular arasında ilişkiler kurabilme, benzer ya da farklı yönlerini ortaya koyma, gözlediklerini kaydetme ve aktarma, gözlediklerini araştırmalarda veri olarak veya gelecek ile ilgili planlamalar yapmak için kullanabilme, benzer olaylarla ilişkilendirme ve böyle bir olayla karşılaştığında ne yapması gerektiğine dair davranış geliştirme alt becerilerini içerir.

Değişim ve sürekliliği algılama becerisi; Sosyal bilimlere ait bilginin değerlendirilmesi ve kullanılması açısından önemlidir. Bu beceri benzerlik ve farklılıkları bulma, zamanla oluşan süreklilik ve değişimi algılama, yönetsel olguları ve yorumları ayırt etme, geçmişteki problemlerin neden sonuç ilişkisini tanıma, yönetsel problemin çözümüne alternatif çözümler bulma alt becerilerini içerir.

Sosyal katılım; Modern toplumlarda eğitimin en önemli amaçlarından birisi, bireyin kendisine, çevresindeki kişilere ve doğaya değer vermesini öğretmektir. Yaşadığı toplumun bir parçası olan bireylerin öğrenim çağının ilk yıllarından başlayarak toplumsal hayattaki işleyişi ve rollerini kavraması gerekir. Bu anlamda öğrenciler, toplumsal olaylara ilgi duymalı, sorunların farkında olmalı, gerektiğinde hem kendi hem de başkalarının iyiliği için harekete geçebilmelidir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları, yaşadıkları toplumun sosyo ekonomik durumu, sosyal katılımı etkileyen faktörlerdir. Öğrenci, toplum ve çevre sorunlarına duyarlı olmalı ve çözümüne yönelik sürece katılımında istekli olmalıdır. Sosyal katılım becerisi; kendisini ve yakın çevresini etkileyen konularda bilgi sahibi olma, birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılamak için insanlar arasındaki ortak ilişkiyi tanıma, bireyler, gruplar ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için bireyler, gruplar, kurumlar ve sosyal örgütler arasındaki ilişkiyi tanıma, farklı grup ve durumların dinamiklerine uyma, sosyal

katılımın gerekli olduğu durumları belirleme, yakın çevresini ve toplumu etkileyen konularda ihtiyaçların karşılanması için fikir üretme, bu fikri çevresindekilere iletme, görüşme, tartışma, planlama, uzlaşma ve eylemde bulunma, lider ya da izleyen olarak gruba, kuruma, sosyal örgütlere ve topluma hizmet etme alt becerilerini içerir.

Duyuşsal Beceriler

Programda öğrencilerin olumlu duyuşsal gelişimleri de dikkate alınmıştır. Yönetim bilimi dersiyle ilgili, dersin işleniş sürecinde kavram ve beceriler kazandırılırken öğrencilerin duyuşsal gelişimleri de göz önünde bulundurulmalıdır.

Kazandırılması gereken duyuşsal özellikler şunlardır:

- Problemlere karşı duyarlı olma
- Özgüven duyma
- Araştırmadan zevk alma
- Merak etme
- Proje hazırlamaya istekli olma
- Sorumluluğunu geliştirme
- Sabırlı olma
- Kendini sorgulama
- Özen gösterme
- Yardımlaşmayı isteme
- Proje hazırlarken kendini motive etme
- Zihinsel gelişimine olumlu etkisi olduğunu düşünme
- Yeteneklerinin ve ilgi alanlarının farkına varma
- Tartışmayı isteme

Psikomotor Beceriler

Yönetim Bilimi dersi, bilişsel ve duyuşsal beceriler kadar psikomotor becerileri de geliştirmeye yöneliktir. Bu beceriler öğrencilerin yaparak yaşayarak kalıcı öğrenmesini sağlamaktadır. Bir yönetsel projenin planlanmasından sonuçlandırılmasına kadar öğrencilerin kazanması gereken psikomotor beceriler şunlardır:

- İlgili araçları kullanma
- Projesini tanıtma ve sunma
- Olayları inceleme ve tekrarlama
- Bedensel yeteneklerini kullanma

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

Öğrencilere yukarıda belirtilen becerileri kazandırabilmek amacıyla öğrenme öğretme sürecinde, etkinliklerde, kazanımların edindirilmesinde diğer öğrenme, öğretme yöntem ve tekniklerinin yanında ağırlıklı olarak aktif öğrenme yaklaşımlarının kullanılması üzerinde durur.

Aktif Öğrenme öğrenciyi bilgiyi keşfetmeye, işlemeye ve uygulamaya yönlendiren bir öğrenme sürecidir. Öğrenci bilgiyi keşfederken aynı zamanda kendi değer, yetenek ve tutumlarının farkına varır ve öğrenme süreci ile ilgili öz düzenleme yapma fırsatı bulur. Aynı zamanda bilgiyi işlerken ve uygularken sadece bilginin aktarımı değil, üst düzey düşünme alanlarında zihinsel yeteneklerin geliştirilmesi söz konusudur. Aktif öğrenmede öğrenciye karar verme ve öğrenme sürecinde sorumluluk alma fırsatları verilir .

İşbirlikli öğrenme, aktif öğrenme ilkelerinin uygulandığı bir öğrenme sürecidir. İşbirlikli öğrenmede bir grup içerisinde önceden belirlenmiş kriterlerle öğrencilerin hem bireysel olarak hem de grup olarak yapılan çalışmadan sorumlu olduğu sosyal etkileşim ve üst düzey bilişsel becerilerin kullanıldığı bir süreçtir. İşbirlikli öğrenmeyi küme çalışmasından ayıran ve işbirlikli öğrenmenin sınıfta gerçekleşmesini sağlayan bazı temel ilkeler; grup ödülü, olumlu bağımlılık, bireysel değerlendirilebilirlik, yüz yüze etkileşim, sosyal beceriler, grup sürecinin değerlendirilmesi ve eşit başarı fırsatıdır.

YÖNETİM BİLİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI

Yönetim Bilimi ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına bağlı olarak öğrenci merkezli, bilgi ve beceriyi bir arada kullanan, öğrencinin geçmiş yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alan, çevreyle etkileşimine ve iletişimine olanak sağlayan yeni bir anlayışın oluşturulması amaçlanmıştır.

Yönetim bilimi dersinin amacı; öğrencilere yönetim biliminin önemini, temel kavramları, yönetimde karşılaşılan sorunlara ilişkin genel bilgileri vermek ve öğrencilere bu sorunların çözümü için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır. Bu derste yönetim süreci içerisinde kamu yönetimi ve işletme yönetimi vurgulanacaktır.

Yönetim bilimi dersinin bir diğer amacı, iyi bir yöneticinin sahip olduğu nitelikleri bilen öğrenciler yetiştirmek, öğrencilerin özgüvenlerini arttırmak, bilgilerini günlük yaşamlarına aktarmalarını sağlamaktır.

Bu programla öğrencilerin;

1. Sosyal bilimler alanında araştırma yaparken sosyal bilimlere ait bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerini doğru kullanabilmeleri,
2. Bilimsel düşünme alışkanlığı kazanabilmeleri ve bilimsel düşüncenin bir gereği olarak bilgiye ulaşmada, verileri kullanmada ve düşünce üretmede bilimsel ahlaki gözetmeleri,
3. Problemleri bağımsız olarak ve işbirliğine dayalı yöntemlerle çözme becerisi edinmeleri,
4. Geçmiş, bugün ve gelecekteki siyasal, sosyal, kültürel ve yönetsel olayları ve olguları değerlendirirken yönetim bilimine ait olan kavramları ve nitelikli yöneticilerin sahip oldukları becerileri kullanabilmeleri,
5. Yönetim ile ilgili problemlerde neden sonuç ilişkisi kurarak çözüm yolları geliştirmeleri,
6. Yönetim biliminin ortaya çıkış nedenlerini kavramaları,
7. Yönetim biliminin temel ilkelerini kavramaları,
8. Yönetim biliminin disiplinler arası ve evrensel niteliğini özümsemeleri,
9. Özel yönetim ile devlet yönetiminin arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri ayırt etmeleri,
10. Her türlü örgütte ve o örgütün her düzeyinde yöneticinin yapması gereken işlevleri kavramaları,
11. Yönetimsel olgu ve olayları analiz etmeleri,
12. Somut durumlardan soyut ilkeler elde edebilmeleri ve yönetime ilişkin kuramsal açıklamalara dayanarak somut ilkelerden soyuta gidebilmeleri,
13. Geçmiş kuram ve uygulamalar ışığında günümüzde ortaya çıkabilecek yönetim ve örgütlenme sorunlarına ilişkin çözüm yolları bulmaları,
14. Yönetimde belirlenen amaca ulaşılması için kullanılan karşılaştırma yapabilme becerisi, analitik düşünme becerisi ve sentez yapabilme becerisi kazanmaları,
15. İyi bir yönetimin parçası olan işbirliği, iletişim, güdülenme ve liderliğin önemini kavramaları,

16. Çatışma, kriz yönetimini öğrenerek, yönetiminde ortaya çıkabilecek sorunlara gerçekçi çözüm yolları bulabilme yeteneğini geliştirmeleri,
17. Yönetim biliminde ortaya çıkan yeni yaklaşımları günlük yaşama indirgemeleri,
18. Türkiye Cumhuriyeti devlet örgütlenmesinin temel ilkelerini ve genel işleyişini kavramaları,
19. Gerek örgüt ve gerekse devlet düzeyinde planlamanın önemini kavramaları amaçlanmıştır.

YÖNETİM BİLİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1. Programda içerik kazanımlara göre belirlenmiştir. Öğretmen, öğrenme - öğretme sürecinde çevre özelliklerini, öğrenci grubunun ilgilerini, ihtiyaçlarını, beklentilerini, hazır-bulunuşluk düzeylerini ve dolayısıyla da ön bilgilerini dikkate almalıdır.

2. Yönetim bilimi dersi zümre öğretmenleri tarafından ders yılı başında yapılacak toplantı ile öğretim programının içeriğinde yer alan konu ve kazanımlar dikkate alınarak bir plan yapılmalıdır.

3. Programdaki üniteler ve ünitelere ait konuların sıralanışı, işleniş sırasıdır. Ders kitapları ve diğer yardımcı materyallerin hazırlanmasında, sınıf içi etkinliklerinin planlanmasında ve gerçekleştirilmesinde bu sıraya uyulmalıdır.

4. Dersin işlenişinde öğrenme-öğretme etkinlikleri hazırlanırken öğrenci düzeyi, eğitim ortamı ve çevre etkenleri göz önünde bulundurularak gösteri, gösterip yapma, proje tabanlı öğrenme, örnek olay, tartışma, problem çözme, yaparak yaşayarak öğrenme, grup çalışmaları, işbirlikli öğrenme, beyin fırtınası, bilgisayar destekli öğrenme, gezi gözlem gibi yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.

5. Seçilen konulara uygun olarak belirlenecek günlük hayattan alınmış problemler öğrencilerin elde ettikleri bilgileri somutlaştırmasına yardımcı olacaktır. Bu süreçte şu aşamalara dikkat edilmelidir:

- i. Sorunun tespiti, tanımı ve sınırlandırılması yapılmalıdır.
- ii. Sorunun çözümüne ilişkin hipotezler üretilmelidir.

- iii. Hipotezler için bilgi ve veri toplanmalı, bu bilgiler değerlendirilmeli ve organize edilip yorumlanmalıdır.
 - iv. Değerlendirme ve yorumlama sonucu formüle edilmelidir. Bu aşamada sosyal sorunlarda ulaşılan sonuçların geçici olabileceğini görmek ve benimsemek önemlidir.
 - v. Yeni veriler ile elde edilen bilgi test edilip hipotezin geçerliliği sorgulanmalıdır.
6. Öğretim etkinliklerinde kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek fotoğraf, film, gazete, dergi, CD-ROM vb. araç ve gereçler ile İnternet gibi görsel, işitsel ve basılı araç gereçler kullanılmalıdır.
7. Yönetim bilimi dersi sosyal bilimler, demokrasi ve insan hakları eğitimi, uluslararası ilişkiler gibi derslerle ilişkilendirilmelidir.
8. Öğrenciler çevrelerindeki problemleri görebilmeli ve bu problemlere çözüm üretmeye yönelik tutum ve davranışlar geliştirmelidir. Öğrencilerin dikkatleri, içinde yaşadıkları sosyal ve doğal çevreye yöneltildiğinde karşılaşacakları problemleri fark etmelerine, doğru yöntem ve tekniklerle çözüm üretmeye istekli olmalarına rehberlik edilmelidir.
9. Öğrenme öğretme sürecinde, süreç ve ürün birlikte değerlendirilmelidir. Değerlendirmede geleneksel yöntemlerle alternatif değerlendirme yöntemlerini birlikte kullanılmalıdır. Bu değerlendirme yöntemleri ve araçları; gözlem, performans ödevleri, görüşmeler, öz değerlendirme ölçekleri, öğrenci ürün dosyaları (portfolyo), projeler, posterler; çoktan seçmeli, eşleştirmeli, boşluk doldurmalı, açık uçlu sorulardan oluşan testlerdir. Öğretmen, geleneksel değerlendirme yöntem ve araçlarını kullandığında öğrencilerde geleceğe dönük düşünmeye yol açan özellikte sorular sormalıdır. Öğrencilerin etkinlikler çerçevesinde fotoğraf çekerek, makale yazarak, proje hazırlayarak, örnek yönetim organizasyonları gerçekleştirerek oluşturdukları ürünler sergilenmelidir.

ETKİNLİK ÖRNEĞİ - I

DERS	:Yönetim Bilimi
SINIF	:Seçmeli
ÜNİTE	:Yönetim Bilimine Giriş
KONU	:Yönetim Biliminde Verimlilik ve Etkililik
BECERİLER	:Eleştirel düşünme, iletişim, sosyal katılım, sorumluluk becerisi geliştirme, yeteneklerinin ve ilgi alanlarının farkına varma ve araştırmadan zevk alma
KAZANIMLAR	:Verimlilik ve etkililik kavramlarını yönetim bilimi açısından tartışır.
ARAÇ GEREÇLER	: Okuma parçaları
YÖNTEM VE TEKNİKLER:	Aktif öğrenme yöntemi, akvaryum tekniği, Ben olsam ne yapardım? tekniği.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

1. Verimlilik ve etkililik kavramları ile ilgili dokümanlar (okuma parçaları ve araştırma raporları) sınıfa getirilir. Öğrencilere verimlilik ve etkililik kavramlarıyla ilgili düşünceleri sorulur. Konuyla ilgili hazır bulunuşluluk düzeyleri belirlenir. Ders kitabında bulunan okuma parçası öğrenciler tarafından sınıfta incelenir. Bu okuma parçası üzerinden verimlilik ve etkililik kavramları tanımlanır.
2. Verimlilik ve etkililik kavramlarını yönetim bilimi açısından tartışmak için sınıfta akvaryum tekniği kullanılır.
3. Sınıf sıraları tartışma konusu hakkında konuşmak isteyenlerin oturacakları bir iç çember ve bunun dışında da bir dış çember halinde oturulacak biçiminde düzenlenir. Öğrencilere verimlilik ve etkililik kavramlarını yönetim bilimi açısından tartışılacağı açıklanır ve tartışma kuralları söylenir.
4. Öğrencilerin tartışma için hazırlanmaları istenir.
5. Dinleyiciler dış çembere, tartışmayı yapacak öğrenciler ise iç çembere oturtulur.
6. Dış çemberde oturduğu halde ileride iç çembere katılacaklar için iç çemberde boş yer bırakılır.

7. Tartışma başlatılır.
8. Tartışma sonuçlandırılır. Öğrenciler gruplara ayrılır, tartışmanın sonuçlarını kendi grupları içinde özetlerler.
9. Öğrencilerden bir hafta önce bir vakıfla (Eğitim Gönüllüleri Vakfı) gibi, kar amacı güden bir işletmenin örgüt yapısı ve çalışmalarıyla ilgili araştırma yapmaları istenir. Yapılan araştırmalar sınıfta paylaşılır.
10. Öğrenciler gruplara ayrılarak vakfın ya da işletmenin yönetiminde yer aldıkları varsayılır. Vakfın yönetiminin verimliliğinin ve etkililiğinin nasıl arttırılabileceği “Siz olsaydınız ne yapardınız?” tekniğiyle tartışılır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. Verimlilik nedir?
2. Etkililik nedir?
3. Verimlilik ve etkililiğin yönetim açısından önemi nedir?
4. “İşi doğru yapmakla doğru işi yapmayı” verimlilik ve etkililik açısından açıklayınız.

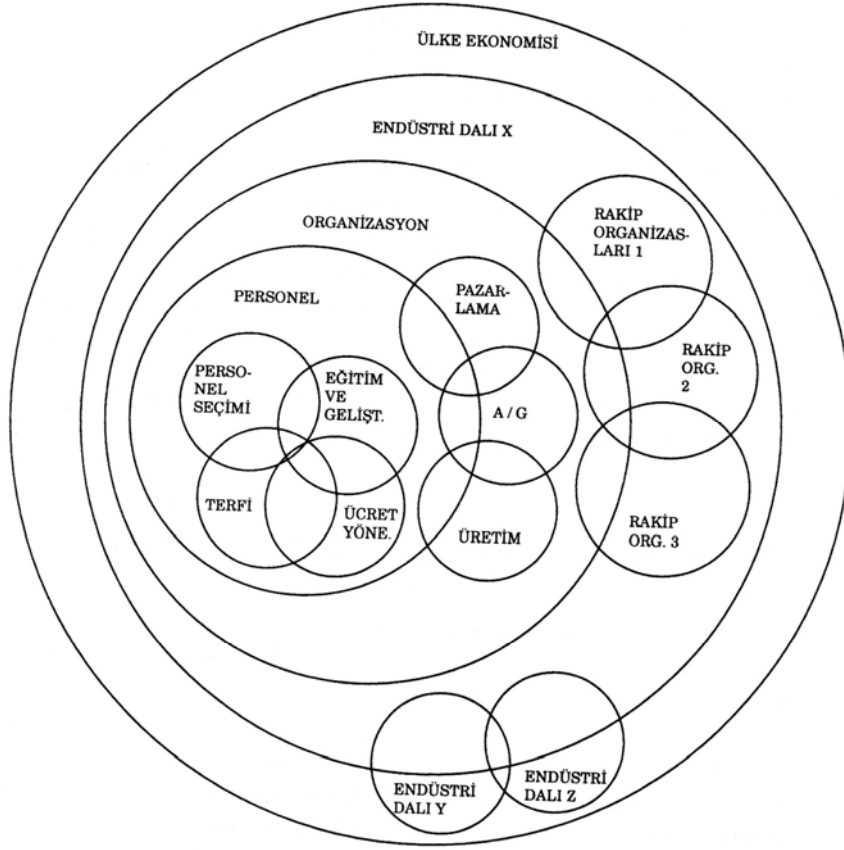
ETKİNLİK ÖRNEĞİ – II

DERS	: Yönetim Bilimi
SINIF	: Seçmeli
ÜNİTE	: Yönetim Biliminde Yeni Yaklaşımlar
KONU	: Sistem Yaklaşımının Tanımı
BECERİLER	: Yaratıcı düşünme, iletişim, sosyal katılım, sorumluluğunu geliştirme, yeteneklerinin ve ilgi alanlarının farkına varma, gözlem yapma, özgüven duyma, beden dilini kullanma
KAZANIMLAR	: Sistem yaklaşımı ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
ARAÇ GEREÇLER	: Ders kitabı, ülke ekonomisi şeması
YÖNTEM VE TEKNİKLER	: Dramatizasyon tekniği

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

1. Öğrencilerin konuyla ilgili ön hazırlık yapmalarını sağlamak için bir hafta önceden bir saat tamircisinde saatin parçaları ve işleyişini incelemeleri istenir.
2. Öğrenciler günlük yaşantılarında karşılaştıkları sistemleri (saatin işleyiş sistemi, insan yapısı, iletişim ve ulaşım sistemleri, fabrika) ve alt sistemleri inceler.
3. Öğrencilerden gruplar halinde bu sistemleri oluşturmaları ve her bir öğrencinin sistemin bir parçası olması istenir.
4. Gruplar, sınıfta dramatizasyon tekniğiyle sistemin çalışmasını canlandırır.
5. Sisteminin iyi işlemesi için gerekli unsurları belirler.
6. Öğrenciler sistem yaklaşımı ile oluşturulmuş ülke ekonomisi şemasını inceler.

Şema 1 : Sistem yaklaşımına göre ülke ekonomisi şeması

7. Okul örgütünün sistem yaklaşımına göre şemasını çıkarır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. Sistem yaklaşımının ortaya çıkış nedenleri nelerdir?
2. Okul örgütünün sistem yaklaşımına göre şemasını çıkartınız.

ETKİNLİK ÖRNEĞİ – III

DERS	:Yönetim Bilimi
SINIF	:Seçmeli
ÜNİTE	:Yönetim Biliminde Yeni Yaklaşımlar
KONU	:Toplam Kalite Yönetiminin Tanımı ve Özellikleri
BECERİLER	:Yaratıcı düşünme, iletişim, sosyal katılım, sorumluluğunu geliştirme, yeteneklerinin ve ilgi alanlarının farkına varma, gözlem yapma, özgüven duyma
KAZANIMLAR	:Toplam Kalite Yönetimi (TKY) hakkında çıkarımlarda bulunur.
ARAÇ GEREÇLER	:Ders kitabı, görüşme notları
YÖNTEM VE TEKNİKLER	:Aktif öğrenme yaklaşımı, dedikodu tekniği

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

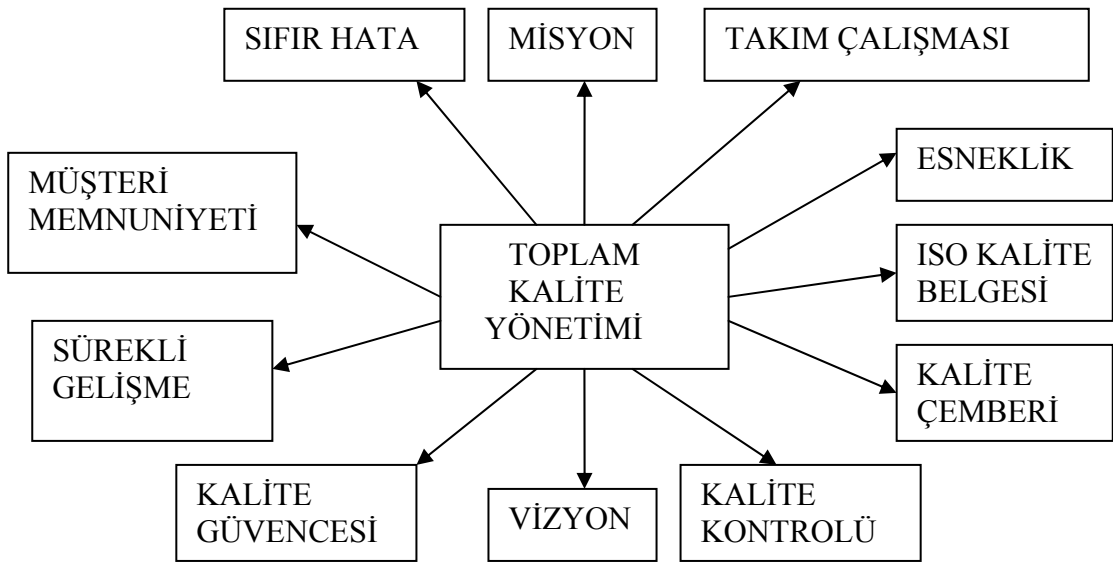
1. Öğrenciler bir hafta önceden yakın çevresinde bulunan insanlara “Sizce TKY nedir?” sorusunu sorar ve verilen cevapları not alır.
2. Sınıfta öğrenciler küçük gruplara ayrılır. Elde ettikleri cevapları karşılaştırılır.
3. Sınıfın tamamı öğretmenin rehberliğinde beyin fırtınası yaparak “ TKY nedir?” sorusuna yanıt bulmaya çalışır.
4. TKY’ nin temel özelliklerini belirlemek amacıyla dedikodu tekniği uygulanır.
5. TKY ile ilgili *sıfır hata, takım çalışması, müşteri memnuniyeti, sürekli gelişme, kalite çemberi, esneklik, kalite güvencesi, kalite kontrolü, misyon, vizyon, ISO kalite belgesi* gibi temel söylemler kâğıtlara yazılarak sınıfın değişik yerlerine asılır.
6. Daha sonra öğrenciler küçük gruplar hâlinde bu söylemlerle ilgili düşüncelerini birbirlerine aktarırlar.
7. Gruplar dağılıp yeni eşleriyle yeni söylem köşelerinde buluşur ve düşüncelerini paylaşır.

8. Sürecin sonunda oluşan düşünceler sınıfça tartışılarak TKY' nin özellikleri listelenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. TKY kavramını açıklayınız.
2. TKY nin özellikleri nelerdir?

Şema 2: Toplam Kalite Yönetiminin Unsurları

**YÖNETİM BİLİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA KULLANILAN
SEMBOLLER**

 Sınıf-okul içi etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin (yaratıcı drama, grup çalışması, zaman şeridi oluşturma, çalışma kâğıdı doldurma, görsel materyal okuma, film izleme, sanal alan gezisi vb.) sınıf içinde yapılacağını gösterir.
 Okul dışı etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin (sözlü tarih, grup çalışması, grafik oluşturma, proje çalışmaları vb.) tamamının veya bazı aşamalarının ev, kütüphane ve konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarda yapılabileceğini gösterir.
 Uyarı	Bu sembol, ilgili üniteye işlenecek konuların sınırlarını, kullanılması önerilen araç-gereç ve dikkat edilmesi gereken noktaları gösterir.
 Ölçme ve değerlendirme	Bu sembol, eğitim öğretim sürecinde yapılabilecek değerlendirme etkinliklerini göstermektedir. Burada yazılan değerlendirme etkinliği bir öneridir. Siz öğrencilerin performansını en iyi şekilde ölçebileceğinizi düşündüğünüz başka yöntemleri de seçebilirsiniz.
 Ders içi ilişkilendirme	Bu sembol, ilgili alt öğrenme alanıyla ilişkilendirilebilecek diğer alt öğrenme alanlarının adını ve ilgili kazanımlarını gösterir.
 Diğer derslerle ilişkilendirme	Bu sembol, ilgili ders alanıyla ilişkilendirilebilecek diğer derslerin adlarını ve ilgili kazanımlarını gösterir.

Yönetim Bilimi Dersi Öğretim Programının Ünite/Konu ve Sürelere Göre Dağılım Tablosu

ÜNİTELER	KONULAR	KAZANIM SAYILARI	SÜRE/ DERS SAATİ	ORANI (%)
ÜNİTE 1: YÖNETİM BİLİMİNE GİRİŞ	1. Yönetim Biliminin Tanımı	5	5	7
	2. Yönetim Biliminin İlişkili Olduğu Diğer Bilim Dalları	1	1	1
	3. Kamu Yönetimi, İşletme Yönetimi (Benzerlikler-Farklılıklar)	1	1	1
	4. Yönetim Biliminde Verimlilik ve Etkililik	1	2	3
	5. Yönetim Biliminin Gelişimi	4	6	9
	Toplam:	12	15	21
ÜNİTE 2: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI – I	1. Karar Verme ve Planlama	8	9	13
	2. Örgütlenme	3	4	6
	Toplam:	11	13	19
ÜNİTE 3: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - II	1. Yönetme	7	10	14
	2. Eşgüdüm (Koordinasyon)	4	4	6
	3. Denetleme (Kontrol)	2	3	4
	Toplam:	13	17	24
ÜNİTE 4: YÖNETİM BİLİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR	1. Sistem Yaklaşımı	2	3	4
	2. Durumsallık Yaklaşımı	2	2	3
	3. Z Teorisi	2	2	3
	4. Toplam Kalite Yönetimi	2	3	4
	5. Çatışma ve Kriz Yönetimi	4	4	6
	6. Zaman Yönetimi ve Stratejik Yönetim	2	2	3
	Toplam:	14	16	23
ÜNİTE 5: TÜRKİYE’NİN İDARİ ÖRGÜTLENMESİ	1. Türkiye’ nin İdari Örgütlenmesini Etkileyen Temel İlkeler	6	7	10
	2. Türkiye’de Planlamanın Gelişimi	2	2	3
	Toplam:	8	9	13
GENEL TOPLAM		58	70	100

**YÖNETİM BİLİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA GÖRE YAZILACAK
DERS KİTAPLARININ FORMA SAYILARI**

TABLO 1: DERS KİTABI İÇİN ÖNERİLEN FORMA SAYILARI

SINIFLAR	DERS KİTABI	
	KİTAP BOYUTU	FORMA SAYISI
SEÇMELİ (10, 11 VEYA 12. SINIFLAR) DERS	19,5 X 27,5 cm	14-16

ÜNİTE 1: YÖNETİM BİLİMİNE GİRİŞ			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Yönetim Biliminin Tanımı	Bu ünite ile öğrenciler; 1. Yönetim kavramını açıklar.	 Öğrencilere yönetimi konu alan ve kavram olarak açıklayan metinler ve örnek olaylar verilir. Öğrenciler gruplara ayrılır, her birine birer rol verilir. Her bir grup metin ve örnek olayları inceleyerek yönetim kavramıyla ilgili ortak bir ürün çıkarır. Bireysel değerlendirme ve grup değerlendirmesi yapılır.	[!] Yönetimin insan ve toplum yaşamındaki önemi vurgulanır. [!] Konu özlü sözlerle desteklenir. Yönetim birimlerinin yaptıkları yönetim işi zaman içinde ve birimden birime değişir mi? Yaşamın farklı alanlarında farklı yönetim birimleriyle karşılaşılır mı?
	2. Bilim ve bilimsel düşünme kavramlarını açıklar.	 “Katılıyorum/Katılmıyorum” Öğrencilere bilim ve bilimsel düşünme kavramlarıyla ilgili “Katılıyorum – Katılmıyorum” formu verilir ve doldurmaları istenir. Daha sonra öğrenciler verdikleri cevaplar üzerinden düşüncelerini tartışırlar.	 Sosyal bilim çalışmaları ve felsefe dersiyle ilişkilendirir. [!] Bilimsel araştırma metodu aşamaları üzerinde durulur. [!] Bilimsel düşünme ve tutum kazanma üzerinde durulur. Bilimin temel ilkeleri nelerdir?

ÜNİTE 1: YÖNETİM BİLİMİNE GİRİŞ			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Yönetim Biliminin Tanımı	3. Yönetim biliminin kapsamını açıklar.	 “Yönetim bilimi” Öğrenciler farklı kaynaklardan yönetim bilimi kavramına ait tanımları araştırırlar. Buldukları tanımlar sınıfta tartışılır. Tartışma sonunda tanımların ortak noktaları belirlenir.	 Farklı yönetim bilimi tanımlarından çıkarılabilecek olan yönetim bilimine ait ortak özellikler nelerdir?
	4. Toplumsal yaşamda yönetim biliminin rolünü irdeler.	 “Bizim mahalle” Öğrenciler, çevrelerindeki farklı yönetim birimlerini (okul yönetimi, mahalle yönetimi, apartman yönetimi vb.) ziyaret ederek gözlem yapar. Bu gözlemler sırasında yönetsel alanları ve bu alanlar arasındaki ilişkileri açıklar. Yaptığı değerlendirmeleri sınıfta arkadaşlarıyla paylaşır. Sınıfta gruplar oluşturulur ve elde edilen gözlem raporlarıyla ilgili grup soruları hazırlanır. Daha sonra her bir grup kendi grup sorularını seçilen bir diğer gruba gönderir. Gönderilen sorular cevaplanarak sınıfta sunulur. Grup sunumu ve grup süreci içinde, öğrenciler değerlendirilir.	[!] Değişik alanlardan yöneticiler davet edilerek öğrencilerin gerçek hayattan örneklerle yönetim biliminin kapsamıyla ilgili fikir edinmeleri sağlanır. Her insan bir yönetici midir?
	5. Yönetim biliminin amaçlarını saptar.	 “Beyin fırtınası” Öğrenciler, yönetim biliminin amaçları ile ilgili beyin fırtınası yapar. Buldukları amaçları tahtaya yazarlar. Belirlenen amaçlarla kitapta belirtilen amaçlar karşılaştırılır.	[!] Yönetim biliminin amaçları üzerinde durulur.

ÜNİTE 1: YÖNETİM BİLİMİNE GİRİŞ			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Yönetim Biliminin İlişkili Olduğu Diğer Bilim Dalları	6. Yönetim bilimini diğer bilim dallarıyla ilişkilendirir.	 “Zihinsel haritalama” Öğrenciler, yönetim biliminin diğer bilim dallarıyla ilişkileri ile ilgili zihin haritaları oluşturur. Konuyla ilgili önemli kavramlar ve düşünceler küçük kartlara teker teker yazılır. Bu şekilde sınıftaki öğrenci sayısı kadar kart desteleri elde edilir. Öğrencilerden kendilerine verilen destelerdeki kavram ve düşünceleri birbirleriyle ilişkilendirerek yerleştirmeleri istenir. Oluşturulan zihin haritası gruplar içinde yorumlanır.	 Tarih, psikoloji, sosyoloji, felsefe dersleri ile ilişkilendirir. Yönetim biliminin disiplinler arası niteliği vurgulanır. Yönetimin felsefi, sanat ve bilim yönü vurgulanır.
Kamu Yönetimi ve İşletme Yönetimi Arasında Benzerlikler ve Farklılıklar	7. Kamu yönetimi ile işletme yönetiminin benzer ve farklı yönlerini ayırt eder.	 Öğrencilerin bir hafta önceden okul dışında çeşitli kaynaklardan kamu yönetimi ve işletme yönetiminin ortak ve farklı yönleri konusunda araştırma yapmaları istenir. Araştırmanın sonuçları sınıfla paylaşılır. Kamu yönetimi ile işletme yönetimi arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tartışılarak sonuçlar tablolastırılır.	 Yönetimin evrenselliği vurgulanır. Genel olarak kamu yönetiminin vatandaşa, işletme yönetiminin müşteriye hizmet ettiği vurgulanır. Kâr ve hizmet örgütü kavramları üzerinde durulur. Öğrencilerin kamu yönetimi ve işletme yönetimi ile ilgili hazırladığı araştırma ödevleri ve bu ödevlerin sunumu performans değerlendirme formu ile değerlendirilir.

ÜNİTE 1: YÖNETİM BİLİMİNE GİRİŞ			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Yönetim Biliminde Verimlilik ve Etkililik	8. Verimlilik ve etkililik kavramlarını yönetim bilimi açısından tartışır.	 “Ben olsam ne yapardım?” Öğrencilerden bir hafta önce bir vakıf (Eğitim Gönüllüleri Vakfı gibi), dernek ve kâr amaçlı bir işletmenin örgüt yapısı ve çalışmalarıyla ilgili araştırma yapmaları istenir. Öğrenciler vakıfla ve işletmeyle ilgili araştırmalarını sınıfta paylaşır. Vakfın yönetiminin verimliliğinin ve etkililiğinin nasıl artırılacağı üzerinde tartışılır. “Ne düşünüyoruz?” Öğrencilere verimlilik kavramı ile ilgili okuma parçaları verilir. Verimlilik kavramı ile ilgili tartışma düzenlenir. Sıralar tartışma konusu hakkında konuşmak isteyenlerin oturacakları bir iç çember ve bunun dışında bir dış çember şeklinde düzenlenir. Dinleyiciler dış çembere, tartışmayı yapacak öğrenciler ise iç çembere otururlar. Dış çembere oturduğu hâlde daha sonra iç çembere katılacaklar için iç çemberde boş yer bırakılır. Tartışma sonucunda verimlilik ve etkililik kavramının yönetim bilimindeki etkisi vurgulanır.	[!] Verimliliğin işi doğru yapmak, etkililiğin (etkinlik) ise doğru işi yapmak olduğu vurgulanır.

ÜNİTE 1: YÖNETİM BİLİMİNE GİRİŞ			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Yönetim Biliminin Gelişimi	9. Yönetim biliminin tarihsel gelişim sürecini analiz eder.	 “İlk çalışmalar, son gelişmeler” Öğrenciler, yönetim biliminin tarihsel gelişim sürecini kronolojik olarak listeler. Daha sonra gruplara ayrılırlar. Konu gruptaki öğrenci sayısınca parçalara bölünür ve her bir parça bir öğrenciye verilir. Her öğrenci kendisine ait olan bölüm üzerinde çalışmaktan ve onu grup arkadaşlarına anlatmaktan sorumludur. Öğrenciler gruplarından ayrılarak aynı konuyu hazırlamakta sorumlu olan diğer öğrencilerle bir uzmanlık grubu oluştururlar. Uzmanlık grubunda konuyu nasıl anlatacaklarını planlarlar. Gruplarına geri dönerek konuyu arkadaşlarına öğretirler. Öğrenme sonucunda gruplar yönetim biliminin tarihsel gelişim sürecini gösteren bir şema hazırlar.	 Tarih ve sosyoloji dersleriyle ilişkilendirir. [!] Yönetim biliminin, klasik, neoklasik, ve modern olmak üzere üç ayrı yönetim düşüncesine ayrıldığı vurgulanır. [!] Sanayi devrimi ve önemi vurgulanır. [!] Kamu yönetiminin kurucusu olan Woodrow Wilson’ın görüşleri hakkında bilgi verilir. [!] Osmanlı İmparatorluğu yönetim sisteminde Enderun Okulu hakkında bilgi verilir.

ÜNİTE 1: YÖNETİM BİLİMİNE GİRİŞ

KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR																				
Yönetim Biliminin Gelişimi	10. Klasik yönetim düşüncesinin gelişimindeki önemli kuramcıların görüşlerini karşılaştırır.	 “Klasik yönetim düşüncesine bakış” Öğrenciler oluşturulan gruplar içerisinde klasik yönetim düşüncesinin önde gelen kuramcılarının görüşleri ile ilgili tablolar oluşturur. <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>Dönemi</th><th>Kuramlar</th><th>Benzerlikleri</th><th>Farklılıkları</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Taylor</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Fayol</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Weber</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		Dönemi	Kuramlar	Benzerlikleri	Farklılıkları	Taylor					Fayol					Weber					[!] Taylor, Fayol ve Weber’in yönetim anlayışları üzerinde durulur: F. Taylor’un Bilimsel Yönetim anlayışı, H. Fayol’un Yönetimsel Teori (yönetim süreci) anlayışı, M. Weber’in Bürokrasi anlayışı karşılaştırılır. [!] Farklı bürokrasi tanımları vurgulanır. [!] Türkiye’de bürokrasi vurgulanır. [!] L. Gullick’in yönetimi temel işlevlerine ilişkin yaptığı sınıflandırma (planlama, örgütlenme, personel yönetimi, yönlendirme, eşgüdüm, raporlama, bütçeleme [İngilizce kısaltması POSDCORB]) vurgulanır.
		Dönemi	Kuramlar	Benzerlikleri	Farklılıkları																		
Taylor																							
Fayol																							
Weber																							
11. Neoklasik yönetim düşüncesinin ortaya çıkış nedenlerini açıklar.	 “Panel yapıyoruz.” Öğrenciler bir hafta önceden neoklasik yönetim düşüncesinin ortaya çıkış nedenlerini çeşitli kaynaklardan araştırır. Buldukları nedenleri sınıfta kendi aralarında tartışır. Tartışma sonucunda ortak ve farklı görüşlerle ilgili listeler hazırlanır. Hazırlanan listeler sınıfta sunulur. Yakın çevredeki bir üretim işletmesinin üretim birimi ile insan kaynakları birimi ziyaret edilerek bu birimler öğrencilere tanıtılır ve organizasyon şeması hakkında bilgi verilir.	[!] Hawthorne araştırmaları (E. Mayo) ve X – Y teorisi (D. Mc Gregor) hakkında bilgi verilir. Grup değerlendirme formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.																					

ÜNİTE 1: YÖNETİM BİLİMİNE GİRİŞ

KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Yönetim Biliminin Gelişimi	12. Modern yönetim düşüncesinin özelliklerini klasik ve neoklasik yönetim düşüncesinin özellikleriyle karşılaştırarak değerlendirir.	 “Karşılaştırıyoruz.” Üç ayrı yönetim düşüncesinin özelliklerini yansıtan örnek olaylar üzerinde öğrenciler modern dönemin özelliklerini klasik ve neoklasik yönetim anlayışının özellikleriyle karşılaştırarak inceler. “Bir cümle de benden” Öğrenciler klasik, neoklasik ve modern yönetim düşüncesiyle ilgili konuları kaynaklardan bir defa okurlar ve gruplara ayrılırlar. Her grupta bulunan öğrenci, bu yönetim düşünceleriyle ilgili aklında kalan bir cümleyi söyler. Söylenen cümleler ilişkili yönetim anlayışının altına not edilir. Grup içerisinde oluşturulan listeler tahtaya asılır ve tüm sınıf bu listeleri inceler. İnceleme sonucunda öğretmen modern yönetim düşüncesinin özelliklerini vurgular.	[!] Yönetim düşüncelerine ilişkin örnek olaylar oluşturulur. [!] Yönetim düşüncelerinin olumlu ve olumsuz yönleri vurgulanır. [!] Yönetim düşüncelerinin Türkiye’deki kamu ve özel sektörü nasıl etkilediği vurgulanır. [!] Konu özlü sözlerle desteklenir. Çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı, boşluk doldurma, eşleştirme tipi testler; öğrenci gözlem formu, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.

ÜNİTE 2: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - I

KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Karar Verme ve Planlama	Bu ünite ile öğrenciler; 1. Karar vermenin anlamını açıklar.	 “Beyin fırtınası” Öğrenciler küçük gruplar içerisinde yeni bir problemle karşılaştıklarında ilk önce ne yaptıklarını tartışır. “karar verme” “karar verirken nelere dikkat edileceği” günlük hayattan örneklerle açıklanır.	[!] Karar verme kavramın anlamı üzerinde durulur. [!] Sorun çözme ve karar verme arasındaki ilişki vurgulanır.
	2. Yönetimde karar vermenin önemini açıklar.	 “Doğru mu yanlış mı?” Öğrenciler karar vermenin yönetimdeki önemini kaynak kitaplardan inceler. Bu etkinlikte işlenen konularla ilgili doğru ve yanlış cümleler oluşturulup kâğıtlara yazılır. Kağıtlar öğrencilere dağıtılır. Öğrenciler kendi kağıtlarında yazan cümlelerin doğruluk değerini araştırırlar. Cümlelerin doğruluk değerleri sınıfça tartışılır. Tartışma sonucunda karar vermenin yönetim bilimi üzerindeki etkisi belirtilir.	[!] Karar verme ve etkililik ilişkisi vurgulanır. [!] Geleneksel yönetim anlayışında karar vermenin sezgiye ve deneyime dayandığı, yeni yönetim yaklaşımlarında ise karar vermenin bir bilimsel yöntem olarak ele alındığı vurgulanır.

ÜNİTE 2: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - I			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Karar Verme ve Planlama	3. Karar verme sürecini analiz eder.	 Hikâyeleştirilen bir örnek olayda çözülmesi istenen bir sorun bir hafta önceden gruplara dağıtılır. Sorunun çözümünde iki ayrı karşıt görüş oluşturulur. Bu problemin gruplar içinde çözülerek karara bağlanıp raporlaştırılması sağlanır. Bulunan çözüm yolları sınıfa sunulur. Öğrenciler, günlük yaşamından aile, arkadaş, sınıf ve sosyal etkinlikler kapsamında verilen kararlar ve karar verme süreci hakkındaki gözlemlerini ve görüşmelerini sınıfla paylaşır.	[!] Karara katılmanın kişisel ve örgütsel sonuçları vurgulanır.

ÜNİTE 2: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI – I			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Karar Verme ve Planlama	4. Planlama kavramını açıklar.	 Planlama ve planlamanın önemiyle ilgili metinler veya örnek hikâyeler okunur. Okunan metinlerden yola çıkılarak planlama kavramının anlamı açıklanır.	[!] Planlama kavramı üzerinde durulur.
	5. Planlamanın önemini örnekler vererek açıklar.	 “Benim yaşıntım” Öğrenciler, günlük yaşantılarında yaptıkları planlamalardan örnekler verirler. Bu örnekler planlamanın önemi açısından değerlendirilir.	[!] Planlama yapmanın yararları ve sağladığı kolaylıklar hakkında bilgi verilir. [!] Başarı ve planlama arasındaki ilişki vurgulanır. Planlama hangi sorulara cevap arar?
	6. Yönetimde planlamanın yararlarını irdeler.	 “Öykü yazıyoruz” Öğrencilere planlamanın yararları üzerine bir okuma parçası verilir. Gruplara ayrılan öğrenciler değişik yönetim birimlerinde planlamanın yararları üzerine tartışır. Sonuçlar sınıfa sunulur. Daha sonra sınıfta yönetimde planlamanın faydalarıyla ilgili ortak noktalar belirlenir. Etkinliğin sonunda planlı bir örgütü ele alan bir öykü yazdırılır. Kamu ve özel sektör örgütlerinin plan örnekleri sınıf içinde öğrencilere dağıtılır. Bir sonraki ders için incelemeleri istenir.	[!] Planlamanın yararları ile ilgili okuma parçası verilir. [!] Planlama yapmanın yöneticiye kazandıracığı olumlu nitelikler üzerinde durulur. [!] Etkili bir planlama için gerekli koşullar vurgulanır.

ÜNİTE 2: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - I			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Karar Verme ve Planlama	7. Planlama sürecini analiz eder.	 “Beyin fırtınası” Öğrenciler beyin fırtınası yöntemiyle “Planlama Sürecinin aşamaları nelerdir?” sorusuna cevap bulmaya çalışırlar. Öğrenciler bu konuyla ilgili düşüncelerini duraksamadan söylerler. Daha önceden belirlenen sekreterler öğrencilerin söylediklerini kaydeder. Kayıtlar tartışılır ve değerlendirilir. Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda planlama süreci şemalaştırılır.	 Planlama sürecinin aşamalarından her hangi birinin eksik ya da hiç olmaması durumunda hazırlanan plan nasıl etkilenir?
	8. Plan türlerini sınıflandırır.	 Öğrenciler çeşitli kaynaklardan plan türlerini araştırırlar. Buldukları plan türlerini gruplara ayrılarak şemalaştırır. Şemalar büyük kartonlarla sınıfa asılır. Her grup bir plan türüne göre bir kurumun yönetim planını yapar. Bu süreçte gruplar kurumların yöneticilerinden yardım alabilir.	[!] Kalkınma planları ile stratejik planlama üzerinde durulur.

ÜNİTE 2: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - I			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Örgütlenme	9. Örgütlenmenin önemini açıklar.	 Öğrenciler örgütlenme kavramıyla ilgili olan tanımları farklı kaynaklardan araştırır. Bu kavramlar arasındaki ortak noktaları tahtada belirtir. Örgütlenmeyle ilgili günlük yaşamlarından verdikleri örneklerin yardımıyla, örgütlenmenin yönetimdeki yerini belirler. Etkinlik sonunda öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplar öğrendiklerini gözden geçirip öğrendikleriyle ilgili bilgi ve becerileri listeler. Listeler sınıfta sergilenir. Öğrenciler kendi listelerinde olmayıp diğer listelerde olan maddelerin önlerine işaret koyarlar. Daha sonra öğrenilenlerin değerlendirmesi yapılır.	[!] Örgüt ve örgütlenmeye günlük yaşantıdan örnekler verilir. [!] Örgütü etkileyen çevresel ögeler (endüstri, hammadde, insan kaynakları, finansal kaynaklar, pazar, teknoloji, ekonomik koşullar, hükûmet, kültür) üzerinde durulur.
	10. Örgütlenmenin yararlarını yönetim bilimi açısından değerlendirir.	 “Okul meclisi” Örgütlenmenin yararları “okul meclisi” örneği üzerinde incelenir. İnceleme sonuçları sınıfta değerlendirilir. Öğrenciler okul meclisiyle ilgili araştırmalarını yaparken okul rehberlik servisinden yardım alırlar.	[!] Örgütlenme süreci ve örgütlenme sürecinin planlama ile ilişkisine değinilir.

ÜNİTE 2: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - I			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Örgütlenme	11. Örgütleri türlerine göre irdeler.	 “Birbirimize öğretiyoruz.” Öğrenciler 2-4 kişilik gruplara ayrılır her grup bir örgütlenme türünü inceleyip onunla ilgili poster hazırlar. Hazırlanan posterler sınıfta sergilenir. Her grup kendi posterini üzerinde diğer gruplara konusunu anlatır. “Birleşmiş Milletleri inceliyoruz.” Öğrenciler Birleşmiş Milletlere bağlı örgütleri (UNESCO, UNICEF, FAO, ILO, WHO, vb.) inceler. Bu örgütlerle ilgili sınıf panosu hazırlanır.	[!] Örnek örgüt şemaları incelenir. [!] Örgüt kültürü kavramı üzerinde durulur. Çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı, boşluk doldurma, eşleştirme tipi testler; öğrenci gözlem formu, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.

ÜNİTE 3: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - II			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Yönetme	Bu ünite ile öğrenciler; 1. Farklı yönetim anlayışlarının ortak yönlerini belirler.	 “Ben yönetici olsam” Öğrencilere okul müdürü, belediye başkanı, holding yönetim kurulu başkanı, apartman yöneticisi gibi roller verilerek bu role uygun davranış sergilemeleri istenir. Diğer arkadaşlarının da yönetici rolünü üstlenen arkadaşlarının davranışlarında dikkatlerini çeken özellikleri not etmeleri istenir. Daha sonra not edilen farklı yönetim anlayışları ile ilgili davranışları (özel yönetim, kamu yönetimi vb.) tartışılır.	[!] Sınıf yönetimi konusu yönetmenin kapsamı çerçevesinde tartışılır. “ Ben kurumunun yöneticisi olsam;
	2. Yönetici ve liderin özelliklerini irdeler.	 “ Yönetim, yönetici ve lider.” “Bir spor kulübünde yönetici olsaydınız ne yapardınız?” sorusu sorularak bir tartışma başlatılır. Tartışma sonunda “yönetici” ve “lider” kavramının özellikleri ayırt edilir. “Tartışıyoruz.” “Yönetici işi doğru yapar, lider doğru işi yapar.” sözü verimlilik ve etkililik çerçevesinde tartışılır.	[!] Liderlik türleri üzerinde durulur. [!] “Yönetici işi doğru yapar, lider doğru işi yapar.” söylemi üzerinde durulur. [!] Tarihte yer alan önemli liderlerin hayatıyla ilgili biyografik çalışmalar yapılabilir.
	3. Personel yönetiminin işleyişini analiz eder.	 Bir iş yerinde personelin karşılaşabileceği sorunlar listelenir. Öğrenciler gruplara ayrılır. Daha sonra her grup bir insan kaynakları bölümü oluşturur. Çalışanların verimliliğini artırmak amacıyla personelin karşılaşabileceği sorunlara çözüm önerileri bulunur. Üretilen çözüm önerileri personel yönetiminin işleyişi açısından sınıfça tartışılır.	[!] İnsan kaynaklarının personel yönetimindeki etkisi vurgulanır.

ÜNİTE 3: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - II			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Yönetme	4. GÜDÜLENME ve yönetim arasındaki ilişkiyi açıklar.	 “Senaryo yazıyoruz. Oynuyoruz.” Çalışanları ve kendisi işine güdülenmiş bir yönetici ile işine karşı güdüsü düşük ve çalışanlarını da güdüleyememiş yönetici rolleri üzerine kısa senaryolar öğrencilere verilip senaryoları canlandırmaları sağlanır. Daha sonra bu senaryolar üzerinde yönetim ve güdülenme ilişkisi değerlendirilir.	 Personelin güdülenmesi için neler yapılabilir?
	5. Yönetimde iletişimin önemini değerlendirir.	 Öğrenciler iletişimin yönetimi nasıl etkilediğini, iletişim bozukluğunun nelere neden olabileceğini gruplar arasında değerlendirir. “Anket hazırlıyoruz.” Öğrenciler gruplara ayrılarak, iletişimin okul örgütünün verimliliğine etkisi üzerine öğrencilere, öğretmenlere, velilere, okul idarecilerine ve personele uygulanmak üzere birer anket hazırlar. Uygulama sonuçları, iletişimin yönetime etkisi açısından değerlendirilir. “Gazeteci olduk.” Öğrenciler “Türkiye’de e-devlet uygulamaları” hakkında araştırma yapıp değerlendirmelerini gazete halinde sınıf panosunda sunar.	[!] İletişim türleri vurgulanır. “Türkiye’de e-devlet uygulamaları nasıl geliştirilebilir?” Proje hazırlama dersi ile ilişkilendirilir.
	6. Yönetmenin unsurlarını karşılaştırır.	 “Tablo yapıyoruz.” Öğrenciler, 2-4 kişilik gruplar içerisinde yönetme unsurlarının özelliklerini gösteren tablolar hazırlar. Tablolar incelenerek üzerinde konuşulur. Hazırlanan tablolar diğer grupların tablolarıyla karşılaştırılır.	[!] Yönetmenin unsurları üzerinde durulur.

ÜNİTE 3: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - II			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Yönetme	7. Yönetimin unsurlarını değerlendirir.	🏢 “Dünya tarihini etkileyen liderler” Öğrenciler, Mustafa Kemal Atatürk’ün askeri ve siyasi yönetim hayatı boyunca aldığı kararları yönetimin unsurları, yönetici ve liderlik özellikleri açısından inceler. Yaptıkları değerlendirmeyi bir rapor hâlinde sunarlar.	🔄 Tarih dersi ile ilişkilendirir. [!] Kurtuluş ya da Cumhuriyet filmleri izlettirilebilir. 📋 Performans değerlendirme formu kullanılır.
Eşgüdüm	8. Eşgüdümün yönetimdeki rolünü irdeler.	🎭 “ Orkestra şefi, yönetici” Öğrenciler gruplara ayrılır. Şef ve orkestrası ile yönetici ve ekibi arasındaki ilişkileri inceleyerek eşgüdüm açısından benzer noktaları belirlerler. Benzer noktalardan yola çıkılarak eşgüdümün yönetim üzerindeki etkileri tartışılır.	[!] Konuyla ilgili güncel yaşamdan örnekler verilir. [!] Eşgüdümün yönetimin bütün süreçlerinde olması gerektiği vurgulanır.
	9. Eşgüdümün ilkelerini açıklar.	🏢 Gruplar farklı kaynaklardan eşgüdüm kavramının anlamına ilişkin bilgi toplarlar. Topladıkları bilgileri sınıf ortamında okuyarak üzerinde tartışır. Eşgüdüm kavramının anlamına ilişkin ortak bir karara varırlar. 🏢 Öğrenciler eşgüdümün ana ilkeleri olan örgüt yapısının karmaşıklığından kurtarılması ve iletişim kanallarının iyi düzenlenmesi konusunu inceler ve özetler.	[!] Eşgüdüm kavramı açıklanarak eşgüdümün sağlanmasında; insan ilişkileri, iletişim ve teknoloji konularının önemi üzerinde durulur. [!] Eşgüdüm ilkeleri vurgulanır.

ÜNİTE 3: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - II			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Eşgüdüm	10. Eşgüdüm türlerini karşılaştırır.	 “ Kavramlar üzerine düşünelim ” Eşgüdüm türleri ile ilgili kavramlar tahtaya yazılır. Öğrencilerden, bu kavramları kendi cümleleriyle açıklamaları istenir. Bu kavramların açıklaması doğrultusunda eşgüdüm türleri karşılaştırılır.	 Hiyerarşi nedir? Dikey eşgüdüm, yatay eşgüdüm ve dış eşgüdüm nedir? Komite nedir?
	11. Yönetimde eşgüdümün etkisini değerlendirir.	 “ Ben yönetici olsam ” Öğretmen öğrencilere çeşitli yönetici rolleri önerir. Öğrenciler bu rollere göre yönetimde eşgüdümün önemini tartışarak bir kompozisyon yazarlar. Yazdıkları kompozisyonları sınıf ortamında sunarlar.	 “Yönetici olarak şirketinizde eşgüdümü nasıl sağlarsınız?” “İdareci olarak kamu kurumunda eşgüdümü nasıl sağlarsınız?” “Yönetici olarak fabrikanda eşgüdümü nasıl sağlarsınız?” İşe personel alma ile eşgüdüm arasında bir ilişki var mıdır?
Denetleme	12. Örgüt yapısı içinde denetlemenin önemini belirtir.	 Öğrenciler kaynak kitaplardan denetlemenin önemi ile ilgili bölümü okur ve örnek örgüt şemalarını inceler. Daha sonra sınıfça örgüt içinde denetlemeden sorumlu birimi ve görevlerini tartışır. Tartışma sonunda gruplara ayrılıp örgüt içinde denetlemenin önemi ile ilgili bir özet çıkarılır.	[!] Son yıllarda denetim anlayışının değiştiği, denetimin amacının, rehberlik etme ve sürece dayalı gelişmeye yönelik olduğu üzerinde durulur.

ÜNİTE 3: YÖNETİMİN TEMEL FONKSİYONLARI - II			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Denetleme	13. Denetimin türlerini irdeler.	 Sınıf ikiye ayrılır. Öğretmen denetim türlerinin yarısını bir gruba diğer yarısını da kalan gruba verir. Gruplar denetim türlerini okuyarak özetler. Daha sonra gruplar bir araya gelir. Her öğrenci karşı gruptan bir arkadaşı ile eşleşir. Oluşan çiftlerde eşler birbirlerine özetledikleri konuyu anlatır ve birbirlerinin eksiklerini tamamlar. Etkinlik sonunda denetim türleriyle ilgili tablo hazırlanır. “Görüşme yapıyoruz.” Öğrenciler değişik kurumlara giderler. Bu kurumların denetleme sistemleri ile ilgili mülakatlar gerçekleştirirler. İnceledikleri denetleme türlerini sınıf içinde sunarlar.	[!] İç ve dış denetim türleri üzerinde durulur. [!] Kamuoyu denetimi, ombudsman (kamu denetçiliği) gibi farklı denetim türleri olduğu da vurgulanır. [!] Bilgi Edinme Kanunu’nun kamu yönetimi açısından getirdiği yenilikler vurgulanır. [!] Performans denetimi kavramı üzerinde durulur. Çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı, boşluk doldurma, eşleştirme tipi testler; öğrenci gözlem formu, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.

ÜNİTE 4. YÖNETİM BİLİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Sistem Yaklaşımı	Bu ünite ile öğrenciler; 1. Sistem yaklaşımını yaşamının her alanıyla ilişkilendirir.	 Öğrencilerden bir saat tamircisine giderek saatin parçaları ve işleyişini incelemesi istenir. Öğrenciler günlük yaşantılarında karşılaştıkları sistemleri (saatin işleyiş sistemi, insan yapısı, iletişim ve ulaşım sistemleri, fabrika vb.) ve alt sistemleri inceler. Sisteminin iyi işlemesi için gerekli unsurları belirler. Öğrenciler sistem yaklaşımı ile oluşturulmuş ülke ekonomisi şemasını inceler. Daha sonra okul örgütünün sistem yaklaşımına göre şemasını çıkarır.	[!] Alt sistemler arasında denge, uyum ve sıkı bir ilişkinin olduğu vurgulanır. [!] Sistem yaklaşımının ortaya çıkış nedenleri vurgulanır. [!] Sistem yaklaşımın bütüncül bir yaklaşım geliştirme amacı vurgulanır.
	2. Sistem yaklaşımı ile ilgili temel kavramları analiz eder.	 Öğrenciler sistem yaklaşımıyla ilgili, farklılaşma, çevre, entropi ve geri bildirim (feedback) gibi temel kavramları küçük gruplar arasında paylaşır. Gruplar içerisinde bu kavramlar incelenir ve günlük hayattan birer örnek bularak özetlenir. Çıkarılan özetler diğer gruplarla tartışılarak paylaşılır.	[!] Açık ve kapalı sistem üzerinde durulur. [!] Açık sistemler ile entropi arasındaki ilişki vurgulanır. [!] Örgütün başarısının, iç sistemin özellikleri (maddi kaynaklar, beşerî kaynaklar vb.) kadar dış çevrenin özellikleri ve bu çevreye uyum gücüne de bağlı olduğu vurgulanır. Büyük şehirlerin trafik sorunu sistem yaklaşımı çerçevesinde nasıl çözümlenebilir?

ÜNİTE 4. YÖNETİM BİLİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Durumsallık Yaklaşımı	3. Durumsallık yaklaşımı hakkında çıkarımlarda bulunur.	🏠 “Araştırma grubu” Öğrencilerden bir hafta öncesinde BURNS ve STALKER araştırması, WOODWARD araştırması ile ilgili bilgi toplamaları istenir. 🏠 Öğrenciler elde ettikleri bilgilerle bu araştırmaların amaçlarını ve sonuçlarını sınıfta sunar. Sunum sonunda durumsallık yaklaşımının örgüt ve çevre, örgüt ve teknoloji, örgüt ve strateji konularına bakış açısı tartışılır.	[!] Durumsallık yaklaşımının büyük ölçüde işletmelerle ilgili araştırma sonuçlarına dayandığı vurgulanır. 🔄 Felsefe dersiyle ilişkilendirilir.

ÜNİTE 4. YÖNETİM BİLİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Durumsallık Yaklaşımı	4. Durumsallık yaklaşımının nedenlerini ve sonuçlarını analiz eder.	 “ Hızlı tur” <i>“Aynı sektörde faaliyet gösteren iki ayrı fabrikada üst yöneticiler astlarını birbirinden farklı değerlendirmektedir. A fabrikasının yöneticisi astlarını değerlendirirken niceliksel (kantitatif) bir değerlendirme yapmaktadır. Örneğin üretim birimini değerlendirirken üretim hacmine, satış birimini değerlendirirken satış hacmine bakmaktadır. B fabrikasının yöneticisi ise astlarını değerlendirirken iş arkadaşlarıyla olan ilişkilerine, yeteneklerine ve işine gösterdiği özene göre değerlendirmektedir.” Öğrenciler örnekte verilen durumlarda hangi yöneticinin daha başarılı olduğunu tartışırlar. Bu etkinlikte öğrenciler neler söyleyeceklerini düşünürler ve sırayla konuşurlar. Daha önce söylenilenler tekrar edilemeyeceği için öğrenciler konuşulanları dikkatlice dinler. Eğer sırası gelen öğrencinin söyleyecek bir şeyi yoksa sırasını bir sonraki arkadaşı devralır. Etkinlik sonunda durumsallık yaklaşımının nedenleri ve sonuçları analiz edilir.</i>	[!] Durumsallık yaklaşımına göre bir örgütün ve örgüt yöneticisinin başarısı iç ve dış koşulların gözlemlenmesine dayalı olduğu vurgulanır. [!] Kitle üretiminin yapıldığı işletmelerde niceliksel değerlendirmelerin daha önemli olduğu, yoğun teknoloji ve yaratıcılığın kullanıldığı işletmelerde ise niteliksel değerlendirmenin daha önemli olduğu belirtilir.

ÜNİTE 4. YÖNETİM BİLİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Z Teorisi	5. Z teorisi ile X ve Y teorisi arasındaki ilişkiyi yorumlar.	 “Burada herkes öğretmen.” Bu etkinlikte öğrencilere küçük kâğıtlar dağıtılır. Öğrenciler Z teorisinin ortaya çıkış nedenleriyle ilgili konuyu gözden geçirip o konu hakkında bir soru ya da tartışma unsurunu kağıda yazar. Kartlar toplanır, karıştırılır ve yeniden dağıtılır. Öğrenciler kendilerine gelen kartta yazan soru ya da tartışma konusuyla ilgili araştırma yapar. Sorular cevaplanır ve sınıfta sunulur. Sunumlar üzerinde tartışılır. Daha sonra, X ve Y teorilerinin genel özelliklerini veren tablonun karşısına Z teorisinin özelliklerini listeler. Tablolardan yararlanılarak Z teorisi ile X ve Y teorisi arasındaki ilişki açıklanır.	 X ve Y teorisiyle ilişkilendirilir.
	6. Z teorisi ile X ve Y teorisini karşılaştırır.	 “Tartışıyoruz.” Öğrencilere Z , X ve Y ile ilgili okuma parçaları dağıtılır. Daha sonra öğrenciler günlük yaşantılarını örnek alarak ben kültürü ile biz kültürü arasındaki farkları tartışır. Daha sonra paylaşılan fikirler üzerinden ben kültürü ile biz kültürü arasındaki farklar belirlenir ve Z teorisiyle ilişkilendirilir.	[!] Japon yönetim anlayışı ile Amerikan yönetim anlayışının ben ve biz kültürlerine bakışı üzerinde durulur.

ÜNİTE 4. YÖNETİM BİLİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Toplam Kalite Yönetimi	7. Toplam Kalite Yönetimi (TKY) uygulamalarını açıklar.	 “ Sizce Toplam Kalite Yönetimi nedir?” Öğrenciler bir hafta önceden okul OGYE (Okul gelişim yönetim ekibi) yakın çevresinde bulunan insanlara Sizce TKY nedir? sorusunu sorar ve verilen cevapları not alır. Elde edilen bilgiler sınıfta tartışılır ve ortak bir Toplam Kalite Yönetimi tanımına ulaşılır. “Dedikodu” TKY ile ilgili <i>sıfır hata, takım çalışması, müşteri memnuniyeti, sürekli gelişme, kalite çemberi, esneklik, kalite güvencesi, kalite kontrolü, misyon, vizyon, ISO kalite belgesi</i> gibi temel söylemler kağıtlara yazılarak sınıfın değişik yerlerine asılır. Daha sonra öğrenciler küçük gruplar hâlinde bu söylemlerle ilgili düşüncelerini birbirlerine aktarırlar. Gruplar dağılıp yeni eşleriyle yeni söylem köşelerinde buluşurlar ve düşüncelerini paylaşırlar. Sürecin sonunda oluşan düşünceler sınıfça tartışılarak TKY’ nin özellikleri listelenir.	 TKY ile stratejik planlama ve performans denetiminin ilişkisi vurgulanır. [!] TKY’ nin hizmet ya da mal üretiminin her aşamasında, en alt kademedeki çalışandan üst yönetime kadar devam eden bir süreç olduğu vurgulanır. [!] Klasik gelişme yaklaşımı ile sürekli gelişme yaklaşımı grafik ile vurgulanır. [!] Kalite belgesinin TKY’ nin unsurlarından sadece biri olduğu vurgulanır.

ÜNİTE 4. YÖNETİM BİLİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Toplam Kalite Yönetimi	8. Toplam Kalite Yönetimi sürecini analiz eder.	 “ Kavram haritası hazırlıyoruz. ” TKY’ nin gelişmesine büyük katkı sağlayan W.E. Deming’in PUKÖ döngüsü (Planlama, uygulama, denetleme, önlem alma) ile ilgili şema hazırlanır. Şemadan hareketle Toplam Kalite Yönetimi süreci analiz edilir.	↻ PUKÖ ile POSDCORB ilişkisi kurulur. [!] Özel sektörün değerleri ile kamu yönetiminin değerleri karşılaştırılarak kamu yönetiminin müşterilere değil vatandaşa hizmet ettiği vurgulanır. [!] Toplam Kalite Yönetimine yöneltilen eleştiriler üzerinde durulur.
Çatışma ve Kriz Yönetimi	9. Çatışma ve kriz yönetimini açıklar.	 “ Skeç yazdık, oynadık. ” Öğrencilere çatışma örnekleri verilir. Bu örnekler üzerinden hikâyeler incelenerek çatışma tanımlanır. Daha sonra gruplar arasında günlük yaşamda yönetim ortamlarında meydana gelebilecek çatışma durumları ile ilgili skeçler yazıp sınıfta canlandırılır. Etkinlik sonunda yapılan canlandırmalar çatışma türlerine göre sınıflandırılır.	[!] Çatışma türleri (bireysel, örgütsel ve örgütler arası çatışma) vurgulanır. [!] Çatışma, kriz, zaman ve stres yönetimi gibi konuların yönetim sürecinin bir parçası olduğu vurgulanır.

ÜNİTE 4. YÖNETİM BİLİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Çatışma ve Kriz Yönetimi	10. Çatışma yönetimi tekniklerini irdeler.	 Öğrenciler gruplar arasında çatışmaların çözümüne yönelik teknikleri paylaşır. Her grup bir tekniği özetleyip sınıfa sunar. Daha sonra yönetimle ilgili belirlenen çatışma örnekleri üzerinde bu teknikler uygulanır.	[!] Çatışmayı yönetmenin neden önemli olduğu vurgulanır. [!] Çatışma düzeylerini, örgüt ve çalışanı için hangi düzey çatışmanın daha yararlı olduğu vurgulanır. Çatışma türünün çatışmayı çözmek için kullanılan tekniklerin belirlenmesinde etkisi var mıdır?
	11. Kriz kavramının anlamını açıklar. 12. Krizin nedenlerini irdeler.	 Öğrenciler bir hafta önceden kriz kavramını değişik kaynaklardan araştırır. Daha sonra sınıfta 1999 Marmara depremiyle veya 2001 ve 2008 yıllarında yaşanan ekonomik krizle ilgili gazete yazıları gibi metinler üzerinden krizin tanımı, çeşitleri ve krizi doğuran nedenler incelenir. “ Kavram haritası hazırlıyoruz. ” Öğrenciler gruplara ayrılır ve bu grupların banka yönetimi, ihracat şirketi yönetimi, belediye yönetimi gibi örgütlerde çalıştıkları varsayılır. Örgütün karşılaşılabileceği kriz durumlarının nedenleri ile ilgili kavram haritası hazırlar. Zincir kavram haritasına göre kriz durumu en başa yazılır. Olayların akışına göre krizin nedenleri sıralanır. Hazırlanan kavram haritaları sınıfta tartışılır.	[!] Kamu örgütlerinin krizi çözmeye yönelik (Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi, Bakanlıkların Kriz Merkezi, Valiliklerin Kriz Merkezi vb.) birimlerinin olduğu ve bu birimlerin işlevleri vurgulanır. Krizin çatışmaya dönüşmemesi için neler yapılabilir? Kriz anında oluşabilecek iletişim sorunları neler olabilir? Çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı, boşluk doldurma, eşleştirme tipi testler; öğrenci gözlem formu, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.

ÜNİTE 4. YÖNETİM BİLİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Zaman Yönetimi ve Stratejik Yönetim	13. Zaman yönetimi kavramını anlamını açıklar.	 Öğrenciler bir hafta önceden zaman yönetiminin anlamına ilişkin yapacakları araştırmaya dayanarak bir haftalık zaman planlaması yapar. Bu planlarla ilgili olarak zamanın daha etkili ve verimli kullanılabilmesi için neler yapılabileceği üzerinde durulur.	[!] Zaman yönetimi için yapılması gereken ilk şeyin zamanın nasıl geçirildiğini belirlemek olduğu vurgulanır. Uyku, yemek, kişisel bakım, temizlik ve ulaşım gibi zorunlu işler için harcanan zaman çıkarıldıktan sonra kalan süre için planlama yapılması gerektiği belirtilir.
	14. Stratejik yönetim kavramının anlamını açıklar.	 Öğrenciler sınıf içerisinde gruplar halinde okulun o yıla ait stratejik yönetim planını inceler. İncelenen plan ile stratejik yönetim kavramının anlamına ulaşır.	[!] Stratejik yönetim planının bütün kurumlar için gerekli olduğu vurgulanır. [!] Stratejik yönetim sürecinin önleyici boyutu vurgulanır.

ÜNİTE 5. TÜRKİYE’NİN İDARİ ÖRGÜTLENMESİ

KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Türkiye’nin İdari Örgütlenmesini Etkileyen Temel İlkeler	Bu ünite ile öğrencilerin; 1. Merkezden yönetimin temel ilkelerini yönetim bilimi açısından yorumlar.	 Öğrenciler merkezden yönetimin en önemli unsurları olan hiyerarşi, yetki devri, yetki genişliği ve yönetimin bütünlüğü ilkesi kavramlarını gruplara ayrılarak araştırır. “Ben olsam...” Öğrencilerden başbakan ya da bakan olduklarını hayal etmeleri istenir. Daha sonra başbakan veya bakan olduklarında hiyerarşi, yetki genişliği ya da yetki devri ilkesini hangi durumlarda kullanmayı tercih edeceklerini tartışırlar.	[!] Türkiye’nin idari yapılanması şema üzerinde tanıtılır. [!] Merkezden yönetim ilkesinin tek başına uygulanmadığı, merkezden yönetim ve yerinden yönetimin birbirini tamamlayan ilkeler olduğu ve her ikisinin yan yana uygulandığı vurgulanır. [!] T.C. Anayasası’nın 123 ve 126. maddeleri vurgulanır.
	2. Merkezden yönetimin özelliklerini, yararlarını ve sakıncalarını açıklar.	 Sınıf üçe bölünür. Bir grup merkezden yönetimin özelliklerini, bir grup yararlarını, diğer grup ise sakıncalarını araştırır. Daha sonra bulgular karşılaştırılır. Etkinlik sonunda özellikleri, yararları ve sakıncaları ile ilgili tablolar oluşturulur.	[!] Türkiye’de merkezi yönetimin; merkez örgütü ve taşra örgütü olmak üzere ikiye ayrıldığı vurgulanır.
	3. Merkezden yönetim uygulamalarını tanır.	 Öğrenciler illerindeki ya da ilçelerindeki valilik veya kaymakamlıklara giderek faaliyetleri hakkında bilgi alır. Elde ettikleri bilgilerle bir sınıf panosu hazırlar.	[!] Valilik bünyesinde yer alan il müdürlüklerinin, bakanlıkların taşradaki uzantıları (temsilcileri) olduğu vurgulanır. Performans değerlendirme formu kullanılır.

ÜNİTE 5. TÜRKİYE’NİN İDARİ ÖRGÜTLENMESİ			
KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Türkiye’nin İdari Örgütlenmesini Etkileyen Temel İlkeler	4. Yerinden yönetim kuruluşlarının görev, yetki ve sorumluluklarını analiz eder.	 “Düşünüyoruz, uyguluyoruz.” Öğrenciler önce bireysel olarak yerinden yönetimin uygulanması, yetkileri ve denetlenmesi gibi unsurlar hakkında kaynak kitaplardan araştırma yaparlar. Daha sonra gruplar oluşturarak düşüncelerini tartışırlar. Tartışma sonunda gruplar il özel idaresi, belediye ve köy idaresinin görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili tablolar hazırlar. Etkinlik sonunda öğrenciler merkezden yönetim ve yerinden yönetime ilişkin bilgilerini karşılaştırırlar.	[!] T.C. Anayasası’nın 127. maddesinden bahsedilir. [!] Yerinden yönetim kuruluşlarının; yerel yönetimler ve hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları olmak üzere ikiye ayrıldığı vurgulanır. [!] Yerel yönetimlerin görev, yetki ve sorumlulukları üzerinde durulur.
	5.Yerinden yönetimin özelliklerini, yararlı ve sakıncalı yönlerini ayırt eder.	 “Doğru mu, yanlış mı?” Öğrenciler iki kişilik gruplara ayrılır. Yerinden yönetimin özelliklerini, yararlı ve sakıncalı yönlerini belirler. Belirlenen konularla ilgili doğru ve yanlış cümleler oluşturulup kâğıtlara yazılır. Kâğıtlar öğrencilere dağıtılır. Öğrenciler kendi kâğıtlarında yazan cümlelerin doğruluk değerini araştırırlar. Cümlelerin doğruluk değerleri sınıfça tartışılır. Tartışma sonunda yerinden yönetimin özellikler, yararları ve sakıncalı yönleri ayırt edilir.	[!] Türkiye’nin yerinden yönetim kuruluşlarına ilişkin örnek uygulamalar üzerinde durulur.
	6. Türkiye Cumhuriyeti devletinin idari örgüt şemasını inceler.	 Öğrenciler Türkiye’nin idari örgüt şeması üzerinde, merkezi ve yerinden yönetim örgütlerini inceler.	[!] Türkiye Cumhuriyeti devletinin örgüt şeması gösterilerek, teşkilatlanmanın nasıl olduğu üzerinde durulur. [!] Türkiye’nin devlet örgüt yapısı ile idari örgüt yapısı arasındaki farklar vurgulanır.

ÜNİTE 5. TÜRKİYE’NİN İDARİ ÖRGÜTLENMESİ

KONULAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Türkiye’de Planlamanın Gelişimi	7. Türkiye’de planlamanın gelişimini açıklar.	🏢 “Araştırılım, paylaşalım.” 1961 ve 1982 Anayasası’nda yer alan planlamaya ilişkin hükümler incelenir. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) hakkında çeşitli kaynaklardan bilgi toplanır. Bu bilgiler sınıfta sunulur.	🔄 Tarih dersi ile ilişkilendirilir. [!] Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) vurgulanır [!] Devlet Planlama Teşkilatının (DPT) kuruluşu ve işleyişi incelenir. [!] Kalkınma planlarının hazırlanış ve kabul ediliş süreci açıklanır.
	8. Daha önce uygulanmış örnek planları inceleyerek analiz eder.	🏢 🏠 “Rapor hazırlıyoruz.” Öğrenciler, Devlet Planlama Teşkilatının geliştirmiş olduğu farklı planları (Kalkınma Planları, Ön Ulusal Kalkınma Planı) planlamanın amacına, özelliklerine ve konularına göre inceleyip rapor hazırlar. Sınıfta raporlar sunulur.	[!] Kalkınma planlarının ülkenin ekonomik ve toplumsal gelişimindeki rolü vurgulanır. 📄 Çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı, boşluk doldurma, eşleştirme tipi testler; öğrenci gözlem formu, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme, herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmektir. **Değerlendirme** ise bir yargılama işlemidir ve ölçme sonucunun bir ölçütü karşılaştırılmasına dayanır. Değerlendirmenin bir amacı da öğrencinin öğrenmesini geliştirmek ve desteklemektir.

Eğitimin her alanında ölçme ve değerlendirme olmak zorundadır. Aksi takdirde eğitim sürecinin sonunda yeterli bilgi ve beceriye ulaşıp ulaşılmadığı, uygulanan eğitim programının başarıya ulaşp ulaşmadığı belirlenemeyecektir. Duyarlı, doğru, uygun, destekleyici nitelikte gerçekleştirilen ölçme ve değerlendirme, öğrenme için bir gerekliliktir.

Ölçme ve değerlendirme;

- Öğretmenin öğrenciyi tanımasını sağlar.
- Öğrenciye güçlü ve zayıf olduğu alanlar konusunda geri bildirim sağlar.
- Öğrenciye, davranışını nasıl değiştireceği veya geliştireceği konusunda geri bildirim sağlar.
- Öğrencinin hangi dersleri almaya hazır olduğu, hangi tamamlayıcı çalışmaları yapmasına gerek bulunduğu, kendisine hangi iş veya okula girmenin tavsiye edilebileceği gibi konular hakkında verilecek kararların temelini hazırlar.
- Öğretmen ve yöneticiye geleceğe ilişkin planlar yapmasında kaynaklık eder.
- Eğitim ve öğretim hizmetinin daha nitelikli yapılmasını sağlar.
- Öğretmenin daha iyi bir şekilde rehberlik yapmasını sağlar.
- Öğretmene kendini tanıması ve öğretim yöntemlerinin ne derece yeterli olduğu konusunda geri bildirim sağlar.
- Öğrencinin durumu ve gelişimi hakkında velilerin bilgilendirilmesine olanak sağlar. Böylece velilerin öğretim sürecine katılmalarına yardımcı olur.

Eğitimde, programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği, ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir. Ölçme ve değerlendirme ile eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme imkânı verir.

Bu ders programıyla; yönetim bilimi alanıyla ilgili becerilerin geliştirilmesi, karar verme, planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında yaparak ve yaşayarak öğrenen, yaratıcı düşünebilen, sorun çözen, bilimsel araştırma yapabilen ve yönetim bilimine sempatiyle yaklaşan bireyler yetiştirmek istenmektedir.

Bu öğretim programı ile öğrencilerin, okul dışındaki gerçek dünyayla uyum içinde olmasını sağlayacak becerilere sahip olması planlanmıştır. Ölçme ve değerlendirme ile öğrencinin gerçek yaşamla kendi bilgileri arasında ilişki kurmasını ve karşılaştığı problemlere farklı çözüm yolları üretebilmesini gerektirir.

Günümüz Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımları

Yeni öğretim programlarında benimsenen ölçme ve değerlendirme yaklaşımının özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Sonucun yanı sıra sürece de odaklanma
2. Bilginin hatırlanmasından ziyade uygulanmasına, yapılandırılmasına ve öğrencilerin üst düzey becerilerini sergilemelerine önem verme

3. Yazıya dayalı soyut görevlerden çok, gerçek hayata ilişkin, performansa dayalı görevlere önem verme
4. Örtülü, belirsiz ölçütlerden ziyade açık ve belirgin ölçütleri tercih etme
5. Sadece öğretimin sonunda değil, öğretimin her aşamasında sürekli ölçme ve değerlendirme etkinlikleri gerçekleştirme
6. Not vermenin yanı sıra etkili ve zamanında geri bildirimde ağırlık verme
7. Tek yöntemle ölçme yerine çok yöntemle ölçme yapma
8. Ne kadar öğrenildiğini tespit etmenin yanı sıra nasıl öğrenildiğini de belirleme
9. Rekabet yerine iş birliğini destekleme

Yönetim Bilimi Dersi Öğretim Programı, bireysel farklılıkları dikkate alan öğrenci merkezli öğretme ve öğrenme stratejileri benimsemiştir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirmede de öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını sergilemeleri için farklı değerlendirme araçlarının kullanımını gerektirir. Sadece yazılı ve sözlü sınavlarla öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesi uygun değildir. Değerlendirme ile sadece öğrenme ürününü değil, öğrencilerin öğrenme süreçleri de izlenir ve bu süreç değerlendirilerek gerektiğinde kullanılan sınıf etkinlikleri değiştirilir. Hazırlanmış olan programda değerlendirme, öğrencilerin neyi bilmediğini değil, ne bildiklerini görmeye yarayan bir araçtır.

Eğitim öğretim sürecinde öğrencilerin bilgiyi nasıl yapılandığını ve üst zihinsel becerilerini ne kadar geliştirdiğini değerlendirebilmek için; gözlemler, görüşmeler, performans ödevleri, öz değerlendirme formları, projeler, posterler, öğrenci ürün dosyaları, dereceleme ölçekleri vb. araç ve yöntemler kullanılabilir. Bunlarla beraber hem süreci hem de sonucu değerlendirebilmek için çoktan seçmeli, boşluk doldurma, eşleştirmeli, kısa cevaplı, açık uçlu gibi sorulardan oluşan testlerde kullanılabilir.

Öğretmenler ünitelerdeki kazanımlara uygun değerlendirme yöntemlerini kendileri de geliştirerek kullanabilirler. Örneğin, derslerin işleniş sürecinde öğrencilerin yapılan etkinliklere katılma düzeylerini gözlem formlarını; grup etkinliklerine katılmalarını grup değerlendirme formlarını, üniteler sonunda öğrencilerin hangi becerilere sahip olduklarını kendilerinin anlaması için öz değerlendirme formlarını kullanarak ya da etkinliğin sonunda birkaç açık uçlu soruyla öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri öğretmenlere yapacakları değerlendirmelerde ve alacakları kararlarda önemli ipuçları verecektir.

Öğrencileri değerlendirmek için öğretmenlere yardımcı olmak amacıyla örnek formlar ve ölçekler verilmiştir. Öğrencilerin bilişsel becerilerinin yanında duyuşsal ve psikomotor becerilerinin değerlendirilmesi için bu formlar aynen kullanılabileceği gibi amaca uygun değişiklikler yapılarak da kullanılabilir. Bu formlara veya ölçeklere göre öğrencileri değerlendirirken ölçütlere göre hangi alanda yeterli hangi alanlarda eksiklikleri olduğu belirlenebilir. Eksiklikleri varsa bu eksiklikleri gidermeye yönelik gereken önlemler alınır.

Öğrencilerin yaptığı projeler, ödevler, ürün dosyaları vb. çalışmaları ya da derse katılımları bir bütün olarak aldığı puanlarına göre de değerlendirilebilir. Gerek görülürse öğrencinin puanları yüzdelik puanlara da dönüştürülebilir. Örneğin, en yüksek puanın 60 olduğu bir etkinlikten öğrenci 42 puan almış ise öğrencinin yüz üzerinden puanı 70 olur $((42/60) \times 100 = 70)$. Öz değerlendirme, grup değerlendirme gibi formlarla öğrencileri değerlendirirken amaç puan vermekten çok, onların eksikliklerini belirlemek ve bu eksiklikleri gidermeye yönelik önlemler almaktır.

DEĞERLENDİRME ARAÇ VE YÖNTEMLERİ

Görüşme (Mülakat)

Öğrencilerle yapılan görüşmeler, öğrencilerin çalışmaları hakkında ve konuları nasıl anladıkları konusunda anlama düzeylerinin daha iyi değerlendirilmesine yardım eder.

Örnek bazı görüşme soruları şöyledir:

- Bir olayı (konuyu, yöntemi, fikri) değişik yolla açıklayabilir misin?
- Bu etkinliği tekrar yapsaydın aynı sonuçları bulur muydun?
- Bu etkinliği daha kolay yapmanın başka bir yolu var mı?
- Bu konuyla ilgili gerçek yaşamından bir örnek verebilir misin?

Gözlemler

Gözlem bazı alanlarda oldukça önemli bir yöntemdir. Uygulamada hız ve zaman önemlidir. Gözlemler, öğrenciler hakkında doğru ve çabuk bilgiler sağlar. Öğretmen öğrencilerin:

- Soru ve önerilerine verilen cevaplarını,
- Sınıf içi tartışmalarda katılımlarını,
- Grup çalışmalarında ve tartışmalarında katılımlarını,
- Öğretmenin, öğrenmeyle ilgili yaptığı görevler ve materyallere öğrencinin gösterdiği tepkiyi gözlemler.

Aşağıdaki noktalar, öğretmenlere gözlem yapmada kolaylık sağlayacaktır.

- Ölçütleri koyarken bütün öğrenciler için aynı standartları kullanınız.
- Her öğrenciyi birkaç kez gözlemleyiniz.
- Her öğrenciyi değişik durumlarda ve farklı günlerde gözlemleyiniz.
- Her öğrenciyi değişik özellikler, beceriler ve davranışlara göre değerlendiriniz.
- Yapılan gözlem için değerlendirmeyi mümkün olduğu kadar gözlemlediğiniz zaman kaydediniz.

Sözlü Sunum

Sözlü sunum; konuşma, dil eğitimi, dil sanatları gibi birçok alanda kullanılabilir. Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri hakkında bilgi sağlarlar. Kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarı ya da akran değerlendirme ölçekleri ile değerlendirme yapılabilir. Sözlü sunumlar öğrencilerin hatırlama, kavrama ve hitap düzeyleri hakkında bilgi toplamak için uygun araçlardır. Aynı zamanda problem çözme becerileri de bu yöntemle ölçülebilir.

Performans Değerlendirme

Öğrencilerin bilgi ve becerilerini ortaya koyarak oluşturdukları çalışma, ürün ya da etkinliklerin değerlendirilmesi süreci, performans değerlendirme olarak ifade edilebilir. Bunun yanında performans değerlendirme, öğrencilerin gerçek yaşam problemlerine akademik bilgilerini uygulayabilme ve bunu problem üzerinde gösterebilmeleri ile ilgilenir, öğrencilerin öğrendiklerini gerçek durumlarda göstermelerini sağlar .

Performans değerlendirmenin belli aşamaları vardır. Bu aşamalar:

Amacın belirlenmesi: Performans değerlendirmede sürecin mi, sonucun mu yoksa her ikisinin birlikte mi değerlendirileceğine karar verilmelidir.

Performans ölçütlerinin belirlenmesi: Performansın ölçütleri, öğrencinin bir etkinliği tam ve bir şekilde yapması için göstermesi gereken belli davranışları tanımlar.

Performans ölçütlerinin belirlenmesi aşamasında, önce değerlendirilecek performansın belirlenmesi gerekmektedir. Ardından, belirlenen performansın özellikleri tanımlanmalıdır. Bu ölçütlerin sayısının çok fazla olmaması (10-15) gerekmektedir. Bunlar, gözlenebilir davranış veya ortaya çıkacak ürün şeklinde açık ifadelerle belirtilmelidir.

Performansın ya da ürünün gözlemlenebileceği ortam oluşturma: Öğrencinin performansını ve güvenilir biçimde değerlendirmek için gözlemlerin birden fazla tekrarlanması gerekmektedir. Gözlem sayısı, yapılacak değerlendirmenin önemine ve gözlem için gereken süreye göre belirlenmelidir.

Performansın puanlanması: Performansın değerlendirilmesi, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve hikâye kayıtlarıyla yapılır. Performans değerlendirmede **puan belirleme** son adımdır. Bu puanlama sistemi performans ölçütlerine dayanmalıdır. Bununla beraber performans değerlendirmenin amacı puanlamayı etkiler .

Performansın değerlendirilmesinde aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir:

1. Performans değerlendirmede, öğrencilere ödevi tamamlamaları için verilen süre ödevin niteliğine göre ayarlanmalıdır.
2. Ödev, birçok beceriyi kapsamalıdır.
3. Ödevlerin bazıları bireysel ödevler, bazıları ise grup ödevleri şeklinde verilmelidir.
4. Ödev hem ürüne hem de sürece odaklanmalıdır.
5. Performans değerlendirmek için performans ödevleri, projeler ve öğrenci ürün dosyaları kullanılmalıdır.

a) Performans ve Proje Ödevleri

Bir konu hakkında derinlemesine inceleme yapılması amacıyla verilen soru veya sorular, ödev veya proje olarak adlandırılmaktadır. Ödev ve proje kavramları çoğu zaman eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Aslında bazı ödevler kapsamına göre proje olarak nitelendirilebilir. Fakat bu iki kavram arasında bazı farklılıklar olması nedeniyle bu kavramlar ayrı ayrı ele alınmalıdır.

Performans ödevleri, öğrencinin sahip olduğu bilgi ve becerileri günlük yaşamla da ilişkilendirerek ortaya koymasını gerektiren kısa dönemli çalışmalardır. Performans ödevi, öğrencilerin bilgi ve becerilerini gerçek yaşam durumlarına uygun olarak kullanmalarını gerektirir. Çok çeşitli konularda performans ödevi verilebilir.

Performans ödevlerine verilebilecek bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

- Bir konu hakkında yazı yazma (makale, anı vb.)
- Sergi oluşturma,
- Başka zamanlarla, yerlerle veya kültürlerle ilgili hayalî bir mizansen oluşturma,
- Aynı grafikleri farklı ölçülerde çizme,
- Bir tarzdaki grafiği başka tarza dönüştürme,
- Bilimsel gözlemlerini tablo oluşturarak belirtme,
- Bilimsel bir olayı sözel ve görsel olarak betimleme,
- Bir konuyla ilgili afiş, poster, broşür vb. hazırlama,
- Herhangi bir şey için bir sınıflama şeması geliştirme, kategorileri açıklama ve doğruluğunu savunma,
- Tanıdığı bir kişinin biyografisini yazma,

Projeler, geniş içerikli ve uzun süreli performans ödevleridir. Proje çalışmaları, ünitelerde yer alan kazanımları kapsayan ayrıntılı ödevlerdir. Bireysel ya da grup olarak yapılabilir. Proje konusu, öğrenci tarafından veya öğretmenin hazırlayacağı listeden seçme yoluyla belirlenebilir. Öğrenci, projenin amacını, izlenecek yolları, kullanılacak malzemeleri ve karşılaşılabilecek durumları önceden planlar. Gerekğinde öğretmeninden yardım alabilir.

Proje sürecinin olumlu yanları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Proje geliştirme süreci uzun, kompleks ve zorlu bir süreç olacağından bu ödevler, öğrencilerin yaratıcılık, araştırma, iletişim gibi üst düzey zihinsel becerilerini geliştirir.
- Projenin tasarımından ortaya konulmasına kadar geçen süreç, aynı zamanda bilimsel süreç basamaklarını da içereceğinden, bilimsel süreç becerilerinin gelişmesine de yardımcı olur.
- Proje çalışması, öğrencilerin grupla çalışma becerisinin geliştirilmesini sağlar.
- Proje süreci, öğrencileri teknolojiyi aktif olarak kullanmaya yönelteceğinden, öğrencilerin teknolojiyi kullanma becerisi kazanmalarına yardımcı olur.
- Proje çalışmasında bilgi öğrenciye doğrudan verilmediği için, öğrenciler proje konularında yaparak, yaşayarak, inceleyerek bilgi kazanırlar. Bu nedenle yapılandırmacı öğrenme kuramı için uygun yöntemlerden birisidir.

b) Öğrenci Ürün Dosyası (Portfolyo)

Ürün dosyası, öğrencinin çalışmalarının toplandığı bir dosyadır. Ürün dosyasına, öğrencinin haftalık veya günlük yaptığı çalışmalarının içinden seçilen örnekleri ve öğretmenin yaptığı sınav evrakları, resimler, fotoğraflar, ses veya görüntü kayıt kasetleri, proje çalışmaları, performans ödevleri, kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarları, velilerden gelen bilgiler, araştırma soruları, kavram haritaları, öğrenci görüşlerini yansıtan formlar vb. konulabilir.

Çeşitli amaçlarla öğrenci ürün dosyası hazırlanabilir. Amaçlarına göre öğrenci ürün dosyaları “sergileme tipi”, “belgeleme tipi”, “sınıf tipi” ve “değerlendirme tipi” ürün dosyaları olarak sınıflandırılabilir. Ölçme ve değerlendirme amacına en uygun olanı “değerlendirme tipi” dosyalardır.

Değerlendirme amaçlı öğrenci ürün dosyası kullanımı, içeriğin belirlenmesi ve değerlendirmenin yapılması olmak üzere iki aşamalıdır.

Öğrenci ürün dosyası içeriğinin belirlenmesi aşamasında, dosyanın amacı ile dosyaya alınacak çalışmaların seçiminde ve değerlendirilmesinde kullanılacak ölçütler belirlenir.

Amacın belirlenmesi: Öğretmenin öğrenci ürün dosyasını ne amaçla kullanacağına karar vermesi gerekir. Öğrenci ürün dosyaları;

- Öğrencilerin performansları hakkında velilerine bilgi vermek,
- Öğrencilerin zaman içerisindeki gelişimlerini görmek,
- Bir sonraki yıl öğrencilerin öğretmeni olacak olan öğretmene, öğrencilerin tipik performans kayıtlarını sağlamak,
- Ders programı üzerinde daha çok durulması (geliştirilmesi) gereken konuları belirlemek,
- Öğrencileri notla değerlendirmek gibi amaçlarla kullanılabilir.

Öğrencilerin belli bir dersteki bir konuyla ilgili örnek çalışmalarını göstermeyi amaçlayan bir öğrenci ürün dosyasının kapsamı, öğrencinin kompozisyon yazma veya sözlü okuma çalışmalarını gösteren bir öğrenci ürün dosyasına oranla daha geniş olacaktır. Eğer öğrenci ürün dosyası öğrencinin konuyla ilgili en iyi çalışmalarını gösterme amaçlı ise, öğrencinin yaptığı çalışmalara yönelik yeni uygulamalar toplandıkça öğrenci ürün dosyasının içeriği değişecektir; ancak, öğrenci ürün dosyasının amacı ne olursa olsun sürecin değerlendirilmesi için öğrencinin yaptığı ilk uygulamalar öğrenci ürün dosyasında saklanacaktır.

Ürün dosyasında bulunacak çalışmaların seçiminde kullanılacak ölçütlerin belirlenmesi: Amaca bağlı olarak hangi tür çalışmaların nasıl seçileceği, kimler tarafından toplanacağı, kimlerin karar vereceği, hangi sıklıkta toplanacağı ve nasıl değerlendirileceği önemlidir. Özellikle dosyaya girecek olan çalışmaların belirlenmesi sürecinde, öğrencilerin katılımının sağlanması onlardaki sorumluluk ve sahiplenme duygusunu geliştireceği için önemlidir (Kuks, 1994).

Ürün dosyasındaki çalışmalara ait değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi:

Dosya içerisinde istenen çalışmaların örnekleri, yaratıcı çalışmalar, deneysel veriler, orijinal modeller, hikâyeler ve makaleler gibi çalışma ürünleri vb. yer alabilir. Bu ürünlerden hangilerinin değerlendirileceğinin belirlenmesi ve sınırlandırılması önemlidir. Gerek dosyada yer alacak çalışmaların gerekse bunların içinden değerlendirilecek ürünlerin seçiminde öğretmenlerin öğrencilere aşağıdakilere benzer soruları yöneltebilir.

- Bu çalışma neyi ifade ediyor?
- Bu bölümü, çalışmanı neden ürün dosyasına koymak istiyorsun?
- Neyi iyi yaparsın? En iyi yaptığın şey ne?
- Hangi konuda çok iyi/başarılı olduğunu düşünüyorsun?
- Hangi bölümler, kısımlar geliştirilmeli?
- Tekrar denesen neleri değiştirir, eklerdin?
- Neden bu çalışmayı seçtin?
- Bu çalışmada en çok neyi beğendin?
- Burada senin için önemli olan ne?
- Bu yaptığın çalışmaları en iyi ifade eden örnek mi?

Öğretmen her çalışmanın üzerine (yargılamamak kaydıyla) düşüncesini gösteren, çalışmayı tanımlayan, etkinliğin nasıl başladığını açıklayan, parçanın neden seçildiğini anlatan, ders işleme hedefleri açısından çalışmanın ne anlam taşıdığını açıklayan notlar yapıştırabilir.

Performansın değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarları (Rubric), kontrol listeleri, görüşme ve gözlem formları, öz-akran-grup değerlendirme formları vb. kullanılabilir.

Dereceli Puanlama Anahtarı

Gözlemlere ait puanları tanımlanmış kategorilerden (ölçüt ya da ölçütler) uygun düşen boyuta kaydetmemizi sağlayan bir değerlendirme aracıdır. Dereceli puanlama anahtarı 3 bölümden oluşur;

1) Değerlendirme ölçütleri: Kabul edilebilir cevapları kabul edilemez cevaplardan ayırmak için kullanılır. Örneğin, öğretmenler yazılı kompozisyonları değerlendirirken organizasyon, yapısal içerik, sözcük seçimi vb. gibi değerlendirilebilir ölçütler kullanılabilir.

2) Ölçüt tanımlamaları: Öğrencilerin değerlendirilmek istenen cevaplardaki niteliksel farklılıkları tanımlama yolunu ifade eder. Örneğin; bir kompozisyonda organizasyon değerlendirilecekse bu ölçütlerden en yüksek puanı alan öğrencinin kompozisyonu organizasyon açısından hiç hata içermemelidir.

3) Puanlama stratejisi: Puanlama bütünsel ya da analitik biçimde olabilir. Hangisinin kullanılacağı değerlendirmenin amacına bağlıdır. Verilecek olan karar, grupları yerleştirme, seçme veya derecelendirme gibi genel bir kararsa bütünsel puanlama daha uygun olacaktır. Bu tür kararları verebilmek için, öğretmen tek ve ortalama bir puanlama ile bütünsel değerlendirme yolları aramak zorundadır. Öte yandan, değerlendirmenin amacı, öğrencilerin karşılaştığı zorlukları belirlemek ya da her bireysel performans değerlendirme ölçütüne göre, öğrenci gelişimini öğrenmekse, her performans ölçütünün ayrı ayrı değerlendirildiği analitik puanlama uygundur. Her iki durumda da, performans ölçütleri uyarlanan puanlama ve oranlama yaklaşımına yön verir (Airasian,1994). Öğretmenler öğrencilerinin öğrenme

ürünlerini toplam puan olarak değerlendirmek istediklerinde bütünsel puanlama stratejisini kullanırlar. Bütünsel puanlama ölçeği, süreçten çok sonuçla ilgilidir, sonuca ulaşmak için aşılacak bireysel basamaklarla değil toplam performans ya da sonuçla ilgilenir. Öğretmenler öğrencilerinin çalışmalarının ya da ürünlerinin farklı boyutlarını farklı puanlayarak değerlendirmek istediklerinde ise analitik puanlama stratejisini kullanırlar. Analitik puanlama ölçeği, değerlendirme sürecinin farklı aşamalarında aranan cevapları puanlamada işe yarar.

1. Analitik dereceli puanlama anahtarı: Burada önce performans veya ürünün parçalarının ayrı ayrı puanlanması, sonra da bu puanları toplayarak toplam puanın hesaplanması gerekir. Bu ölçekler, çalışmanın ya da ürünün farklı boyutlarına farklı notlar vermek amacıyla oluşturulur. Aşağıda araştırma becerisi için analitik puanlama anahtarı örneği verilmiştir.

Tablo 2: Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı Tablosu

ÖLÇÜTLER	1	2	3
Kaynakların Sayısı	Ulaşılan kaynaklar yetersiz.	Ulaşılan kaynaklar kısmen yeterli.	Ulaşılan kaynaklar yeterli.
Tarihsel Doğruluk	Çok fazla yanlış var.	Çok az yanlış var.	Açık bir yanlış yok.
Organizasyon	Bilgilerin düzenlenmesi akıcı ve etkili değil.	Bilgilerin düzenlenmesi kısmen akıcı ve etkili.	Bilgilerin düzenlenmesi yeterince akıcı ve etkili.
Bibliyografya	Kaynakların çok azı etkili kullanılmış.	Kaynakların çoğu etkili kullanılmış.	Tüm kaynaklar, etkili kullanılmış.

2. Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı: Öğretmenin genel süreci veya ürünü bir bütün olarak parçalarını dikkate almadan puanlamasıdır. Bu yöntem öğrenme ürünleri toplam puan olarak değerlendirilmek istendiğinde kullanılır. Aşağıda sözlü sunum becerisi için bütüncül dereceli puanlama anahtarı örneği verilmiştir.

Tablo 3: Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı Tablosu

Mükemmel (4) • Genellikle göz teması kuruyor. • Ses seviyesi her zaman uygun. • Sunum boyunca istekli. • Özet tamamen doğru.
Yeterli (3) • Genellikle göz teması kuruyor. • Ses tonu genellikle uygun. • Sunumun genelinde istekli. • Özette bir veya iki hata var.
Gelişmekte (2) • Bazen göz teması kuruyor. • Ses tonu bazen uygun. • Sunumda ara sıra isteklilik gösteriyor. • Özette bazı hatalar var.
Yetersiz (1) • Nadiren göz teması kuruyor veya hiç göz teması kurmuyor. • Ses tonu uygun değil. • Sunumda nadiren isteklilik gösteriyor. • Özette çok fazla hata var.

Hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ödevlerle birlikte öğrencilere verilmelidir. Öğrenci çalışmasının hangi ölçütlere göre değerlendirileceğini önceden bilmelidir.

Kontrol Listeleri: Gözlenen performansın ya da ürünün belirlenen performans ölçütlerine ne derece uyumlu olduğu kontrol listeleri kullanılarak belirlenebilir. Kontrol listeleri, öğrenciden beklenen davranışın özelliklerine ilişkin detaylı bilgileri içeren ve öğrenci performansının eksik noktalarını belirleme amacıyla kullanılan araçlardır. Kontrol listelerinde **var** veya **yok**, **evet** veya **hayır** şeklinde puanlanabilen bir dizi davranış, özellik veya nitelik bulunur. Kontrol listeleri genellikle, daha küçük parçalara ayrılabilen ve karmaşık davranışları belirlemek için uygundur. Bir dizi hareketi gerektiren davranışlar kontrol listesinde açıkça belirtilip sıralanabilir. Bazı değerlendirme listeleri öğrencinin görevi (etkinliği) yerine getirirken sık yaptığı hataları da gösterebilir. Bu durumda +1 gibi bir puan her bir pozitif davranış için , - 1 gibi bir puan her bir hata için, 0 ise davranışın gözlenemediği durumlar için verilir. Kontrol listeleri **‘evet’ ‘hayır’** ; **‘var’ ‘yok’** veya 0-1 şeklinde değerlendirilir. Bu listeler, davranışın gözlemci tarafından gözlemlenme fırsatının olmadığı durumları da belirten ifadelerin eklenmesiyle davranışın gözlenemediği durumları da belirleme şansı verir.

Kontrol listeleri kullanırken bazı olumsuzluklar da ortaya çıkabilir. Bunlardan biri, öğretmene davranış ile ilgili gözlemlendiği ya da gözlemlenmediği şeklinde iki ölçüt sunmasıdır. Kontrol listelerinin başka bir dezavantajı da öğrencinin performansının belli bir puanlama sistemine göre değerlendirilmesidir. Her ne kadar öğrencilerin güçlü ve zayıf öğrenme davranışlarını belirlemeye yarasa da öğretmen performansı belli bir puan ile değerlendirmek zorunda kalır ve performans sürecini kaydedemez .Aşağıda sözlü sunum becerisine yönelik kontrol listesi yer almaktadır.

Tablo 4: Sözlü Sunum Becerisi Kontrol Tablosu

Adı soyadı		Tarih
Ölçütler	Evet	Hayır
Dinleyiciyle göz teması kuruyor.		
Beden dilini etkili kullanıyor.		
Anlaşılır bir tonda konuşuyor.		
Yerinde vurgulamalar yapıyor.		
Akıcı konuşuyor.		
Gereksiz sesler çıkarmıyor.		
Düzgün ifadeler seçiyor.		
Gereksiz tekrar yapmıyor.		
Düşüncelerini ifade edebiliyor.		
Bilgiyi organize edebiliyor.		
Sonuç bölümünde özetleyebiliyor.		

Derecelendirme Ölçekleri: Kontrol listeleri, performansa ilişkin belirli ölçütlerin karşılanıp karşılanmadığıyla ilgili olan sınırlı durumlarda değerlendirme için uygun seçimdir fakat performans düzeylerini tanımlayan bir yapıya sahip değildir. Derecelendirme ölçekleri ise ölçülen özelliğe ilişkin performansı çeşitli düzeyleriyle tanımlayabilir ve ölçütlerin ne dereceye kadar karşılandığını görmeye olanak sağlar .Aşağıda sözlü sunum becerisine yönelik derecelendirme ölçeği yer almaktadır.

Tablo 5: Sözlü Sunum Becerisi Tablosu

Açıklama: Aşağıdaki ifadelerin gerçekleştirilme düzeylerini ifadenin karşısında bulunan yere çarpı (x) koyarak işaretleyiniz.

Öğrencinin Adı Soyadı:				Tarih:
DERECELE R				
ÖLÇÜTLER	Çok iyi - 4	İyi - 3	Orta - 2	Zayıf - 1
1.Dinleyiciyle göz teması kuruyor.				
2.Beden dilini etkili kullanıyor.				
3.Anlaşılır bir tonda konuşuyor.				
4.Yerinde vurgulamalar yapıyor.				
5.Akıcı konuşuyor.				
6.Gereksiz sesler çıkarmıyor.				
7.Düzgün ifadeler seçiyor.				
8.Gereksiz tekrar yapmıyor.				
9.Düşüncelerini ifade edebiliyor.				

**ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
(ÖRNEK FORMLAR)**

ÖZ DEĞERLENDİRME

Adı ve Soyadı :

Sınıfı :

Numara :

Bu form kendinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz (X).

BECERİLER	DERECELER		
	Her Zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
1. Başkalarının anlattıklarını ve önerilerini dinledim.			
2. Yönergeyi izledim.			
3. Arkadaşlarımı incitmeden teşvik ettim.			
4. Ödevlerimi tamamladım.			
5. Anlamadığım yerlerde sorular sordum.			
6. Grup arkadaşlarıma çalışmalarında destek oldum.			
7. Çalışmalarım sırasında zamanımı akıllıca kullandım.			
8. Çalışmalarım sırasında değişik materyaller kullandım.			

9. Bu etkinlikten neler öğrendim?

.....

.....

.....

10. Bu etkinlik sırasında grubumdaki arkadaşlarıma nasıl yardım ettim?

.....

.....

.....

11. Bu etkinlik sırasında en iyi yaptığım şeyler

.....

.....

.....

YORUMLAR

.....

.....

ÖZ DEĞERLENDİRME

Adı ve Soyadı:

Tarih:

Sınıfı :

Numara :

Bu çalışmada neler yaptım?

.....
.....
.....

Bu çalışmada neler öğrendim?

.....
.....
.....

Bu çalışmada başarılı olduğum bölümler

.....
.....
.....

Bu çalışmada en çok zorlandığım bölümler

.....
.....
.....

Çalışmamı yaparken beklemediğim nelerle karşılaştım?

.....
.....
.....

Bu çalışmayı tekrar yapsaydım şu şekilde yapardım.

.....
.....
.....

Öz değerlendirme, bireysel veya kendini değerlendirme olarak da adlandırılabilir. Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini, özellikle başarı düzeylerini ve öğrenme sonuçlarını yargılamaları olarak açıklanabilir. Temel amaç, öğrencilerin öz değerlendirme becerilerini geliştirmektir. Çünkü yaşam boyu öğrenme, bireylerin yalnızca bağımsız çalışmalarını değil aynı zamanda kendi başarı ve gelişimlerini değerlendirmelerini zorunlu kılar. Değerlendirme süreci, öğrencinin öğrenmeye yaklaşımı, öğrencinin kendi güç ve zayıflıkları ve becerileri hakkında değerlendirme yapmasını sağlar. Öğrencinin kendi düşüncelerini kontrol edebilme yani kişinin planlama ve problem çözme becerisini geliştirir.

GRUP DEĞERLENDİRME

Grubun Adı :

Sınıfı :

Yönerge: Aşağıdaki her bir ölçütün ne düzeyde yeterli olduğunu göz önüne alarak grubu değerlendiriniz.

BECERİLER	DERECELER				
	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
Grup üyeleri birbirleriyle yardımlaşır.					
Grup üyeleri birbirlerinin düşüncelerini dinlerler.					
Grup üyelerinin her biri çalışmalarda rol alır.					
Grup üyeleri birbirlerinin düşüncelerine ve çabalarına saygı gösterir.					
Grubun her üyesi birbirleriyle etkileşim içerisinde tartışır.					
Grup üyeleri ulaştıkları sonucu birbirlerine iletir.					
Grup üyeleri bireysel sorumluluklarını yerine getirir.					
Grup üyeleri bilgilerini diğerleriyle tartışır.					
Grup üyeleri birbirlerine güvenir.					
Grup üyeleri birbirlerini cesaretlendirir.					
Grup üyeleri söz hakkının adil bir biçimde paylaşılmasına özen gösterirler.					
Grupta birbiriyle çatışan görüşler olduğunda, gruptakiler bunları tartışmaya açarlar.					
Çalıştıkları konuda, grup üyeleri ortak bir görüş oluşturur.					
Grubun verimli bir şekilde çalışması					
Grup üyelerinin birlikte çalışmaktan hoşlanır.					

YORUMLAR

.....

.....

GRUP DEĞERLENDİRME

Yönerge: Aşağıdaki form, gruptaki her bir öğrencinin değerlendirilmesi için geliştirilmiştir.

Puanlama Anahtarı

5= Çok iyi

4= İyi

3=Orta

2= Kabul Edilebilir

1= Zayıf

[illegible]

YORUMLAR

.....

ÖĞRENCİ GÖZLEM FORMU

Açıklama: Bu form, etkinlik süresince öğrencilerin, yapılan çalışmalara katılma düzeylerini gözlemeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Ünite Adı:

Adı – Soyadı :

Öğrenci Numara :

Sınıfı :

BECERİLER	DERECELER				
	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
	1	2	3	4	5
I. DERSE HAZIRLIK					
1. Bilgi kaynaklarına nasıl ulaşacağını bilir.					
2. Ulaştığı kaynaklardan etkin bir biçimde yararlanır.					
3. Derse değişik yardımcı kaynaklarla gelir.					
4. Derse hazırlıklı gelir.					
Toplam					
II. ETKİNLİKLERE KATILMA					
2. Görüşü sorulduğunda söyler.					
3. Yeni ve özgün sorular sorar.					
4. Belirttiği görüşler ve verdiği örnekler özgündür.					
5. Dersi iyi dinlediği izlenimi veren sorular sorar.					
Toplam					
III. İNCELEME – ARAŞTIRMA – GÖZLEM					
1. Bilgi toplamak için çeşitli kaynaklara başvurur.					
2. Kendisine verilen kaynaklarla yetinmeyip başka kaynaklar araştırır.					
3. İnceleme ve araştırma ödevlerini özenerek yapar.					
4. Gözlemlerini dikkatli bir şekilde yapar.					
5. Gözlemleri sonucunda mantıksal çıkarımlarda bulunur.					
6. Araştırma ve inceleme sonucunda genellemeler yapar.					
Toplam					
IV. BİLİMSEL YÖNTEM					
1. Bilinenlerden bilinmeyeni kestirir.					
2. Verileri çizelgelere ve grafiklere dönüştürür.					
3. Yönteme uygun deney yapar.					
4. Deney sonuçlarını doğru yorumlar.					
5. Deneye uygun rapor yazar.					
6. Deneyin sonucunu sunar.					
7. Araştırma inceleme ve deney sonuçlarından genellemelere ulaşır.					
Toplam					
GENEL TOPLAM					

PROJE DEĞERLENDİRME FORMU

Projenin Adı :
Adı ve Soyadı :
Sınıfı :
Numara :

BECERİLER	DERECELER				
	Zayıf	Kabul Edilebilir	Orta	İyi	Çok İyi
	1	2		4	5
I. PROJE HAZIRLAMA SÜRECİ					
Projenin amacını belirleme					
Projeye uygun çalışma planı yapma					
Grup içinde görev dağılımı yapma					
İhtiyaçları belirleme					
Farklı kaynaklardan bilgi toplama					
Projeyi plana göre gerçekleştirme					
Ekip çalışmasını gerçekleştirme					
Proje çalışmasının istekli olarak gerçekleştirilmesi					
Toplam					
II. PROJENİN İÇERİĞİ					
Türkçeyi doğru ve düzgün yazma					
Bilgilerin doğruluğu					
Toplanan bilgilerin analiz edilmesi					
Elde edilen bilgilerden çıkarımda bulunma					
Toplanan bilgileri düzenlenme					
Kritik düşünme becerisini gösterme					
Yaratıcılık yeteneğini kullanma					
Toplam					
III. SUNU YAPMA					
Türkçeyi doğru ve düzgün konuşma					
Sorulara cevap verebilme					
Konuyu dinleyicilerin ilgisini çekecek şekilde sunma					
Sunuyu hedefe yönelik materyalle destekleme					
Sunuda akıcı bir dil ve beden dilini kullanma					
Verilen sürede sunuyu yapma					
Sunum sırasındaki öz güvene sahip olma					
Severek sunu yapma					
Toplam					
GENEL TOPLAM					

ÖĞRETMENİN YORUMU

.....
.....
.....

Not: Yukarıda 1-5 arasında verilenler birer derecedir. Burada önemli olan öğrencilerin başarısını 5 (çok iyi) düzeyine çıkarmaktır.

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerlendiren öğrencinin;

Grup numarası:

Adı soyadı :

Sınıfı :

1. Arkadaşının Adı Soyadı:

2. Arkadaşının Adı Soyadı:

1. Grubumuzdaki Öğrenciler	Her Zaman			Projenin Başında			Projenin Sonunda			Hiçbir Zaman		
	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım
Etkinliğe katılımda gönüllüdür.												
Görevini zamanında yerine getirir.												
Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.												
Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.												
Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.												
Aletleri kullanırken dikkatli ve titizdir.												
Malzemeleri kullanırken israf etmez.												
Temiz, tertipli ve düzenli çalışır (Kullandığı aletleri yerine koyar, kirliliklerini temizler vb.).												
Sonuçları tartışırken anlaşılır konuşur, konuşulanları anlar.												

Öğrencilerin kendi gruplarındaki arkadaşları ile ilgili bu değerlendirmeler, öğretmenin birinci etkinlik esasına göre düzenlediği “Öğrenci Gözlem Formu”nu doldurmada yardımcı olarak kullanılabilir.

Akran değerlendirme, bir grup içinde yer alan bireylerin akranlarını değerlendirmeleridir. Bu değerlendirme sırasında öğrencilerin becerileri de geliştirilir. Akran değerlendirme, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin artmasını da sağlar. Kişinin öğretmen dışında başka birinden de dönüt almasına yardımcı olur. Değerlendirmeye temel oluşturan beceriler ve ölçütlerin saptanması konusunda öğrenciye bakış açısı sağlar. Fakat bu değerlendirmenin de bazı sakıncaları vardır. Örneğin; akranlar arasında arkadaşlık durumu birbirlerine yüksek veya çok düşük puan verilmesine neden olabilir. Kendi aralarında anlaşarak birbirlerine yüksek puan verebilirler. Fiziksel güçten kaynaklanan nedenlerden dolayı akranlar yüksek puanlama yapabilirler. Ayrıca akranlar öğretmen kadar bilgili ve bilinçli değildir.

Akran değerlendirmede değerlendirme aracı kontrol listeleri şeklindedir. Öğrencilerin yanlış davranışlarını önlemek için öğrencilere ölçütlerin verilmesi yararlı olur.